Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 35 (1390) A. 26:TE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 31 AUGUSTI 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

HÖSTVARSEL.

Af EINAR NORLÉN.

I DAG SÅG JAG RÖNNBÄREN
brinna
gnistrande grant
mot hafvets glittrande silfverkant,
och jag såg mina drömmar blekt
försvinna.

Så stigande klar, men så stilla
kom denna höst,
så allvarsdjup, men så vek dess röst
sjöng till tystnad min längtans dår-
skapsvilla.

Snart hvirflar de vissnade röda
höstlöfvens dans,
men i förgängelsens sorgsna glans
alla smärtfödda frukter dunkelt
glöda.

Carmen vid rorkulten.

VÅR OFÖRGÄTLIGA CARMEN-FRAMställarinna, fru Mathilda Jungstedt-Reutersvärd, har tillbragt sommaren vid Arkösund i Östergötlands skärgård och därvid pröfvat sjömannens friska yrke, genom att dagligen styra sin kutter ut på det svallande Östersjövattnet. Och Carmen vid rorkulten har helt säkert ej varit mindre djärf och yster än Carmen på scenen, det framgår af den amatörfoto, som vi här äro i tillfälle meddela, en bild, där den populära artistens käcka skaplynne förträffligt kommit till uttryck.

Matsal. Ritad af konstnären Lennart Nyblom.

Våra Hem.

Matsalar.

NATURLIGTVIS INRÄTTA VI våra hem för oss själfva, ej för våra bekanta. Det ha vi länge räknat som abc i den rätta visdomen. Jag tycker mig se det medlidsamma småleende, som skulle krusa läsarens sköna läppar, om jag vore nog naiv att upprepa den gamla, ack, så välkända maningen.

Thy aktar jag mig visligen.

Tacknämligare blir det då att tänka efter hur många andra motiv, berömligare än tanken på nästan, som leda våra samtida, när deras handlingssätt, jag menar deras sätt att handla möbler, trots allt ser litet misstänkt ut.

Och nog gör det ändå det ibland...

Väl kunna vi med rätta vara stolta öfver att hafva visat salongen vägen hem, och den hör ju inte hemma i många hus nu längre. Väl kan man däri se ett betydelsefullt tidens tecken, att umgängeslifvet öfvergår från idélöst efterapande af andra tiders och en fåtalig samhällsklass' vanor till en mera intimt personlig och innehållsrik beröring närstående emellan. Redan det är mycket och vittnar högt om den bildade medelklassens trygga och berättigade själfkänsla att vara den i våra dagar egentligen kulturbärande. Men att från hvardagsrummets hedrade ställning i den moderna bostaden draga någon slutsats om familjens suveräna ställning i eget hem, det tyckes tyvärr förhastadt.

Optimisten, som står och glädes i ett bebodt och besjäladt dagligrum, behöfver bara kasta en blick genom dörren in i matsalen för att få sin färg förbytt i en eftertankens kranka blekhet. Hvad ser han i sju fall af tio hos de unga familjer, som sätta bo i tre fyra rum? Han får se våningens ståtligaste, mest påkostade möblemang, ofta verkligen vackert, det är alls inte min mening att förneka. (Tvärtom är det min uppfattning att matsalsmöbler just äro de, som möbelarkitekterna bruka ha bästa lyckan med, och jag skall strax återkomma därtill.) Men i alla fall, hur vackra skåpen och stolarne än må vara, — råkar det inte just att vara måltidstimma, står inte bordet dukadt med väntande rätter, så ser matsalen tom ut. Ja, jag vet intet slags dagligen begagnadt rum, som kan se så dödt ut som en afdukad matsal i ett bärgadt genomsnittshem af i dag. Luften är tjock af tråkighet, klockan knäpper sitt ticktack så högt och pockande, som hade den anspråk att få vara ensam herre på platsen, och det får den minsann också vara — en människa vill inte stanna där.

Då man frågar sig hvarför och söker ett svar, ligger frestelsen nära att göra sig saken för lätt och skylla det hela på, att när matsalsmöblemanget köptes, då om också inte annars tänkte de som satte bo mera på sina gäster än på sig själfva. De tänkte lika mycket på de få gånger, då man sitter till bords i festdräkt och har den fina servisen framme och mycket blommor och ljus och vin i kristallerna, som på de många hvardagarna, då man på tu man hand frukosterar och superar med ägg och smörgås och te. Det hämnar sig, tänker man och har nog rätt en liten smula. En liten smula, men inte mer, ty man har gjort sig saken för lätt.

Låt så vara, att vederbörande tänkt på sina fester, eller skall jag säga sina notvarp — inte hade saken behöft slå så illa ut för det. Inte är det enbart i högtidsdräkt och inte enbart för umgänget, som det är angenämt att äta i ett ståtligt möbleradt rum. Och för resten har det ju nästan alltid varit så, att matsalen hos burget folk varit det dyrbarast inredda rummet, där i stora skåp dryckeskannor och silfver och andra klenoder förvarades. En gång i borgarna voro hall och matsal och vapensal ett, där riddaren eller fursten (eller storbonden) höll hof med sin släkt och sina underhafvande. Och det var så naturligt, ja, rätt besinnadt borde det att äta tillsamman alltid göras till en fest. Det där att krypa i enrum och svälja ett matpiller, medan man blundar, är någonting som jag alltför väl förstår att upphöjda andar kunna önska sig, vare sig det kommer af för mycken själ eller för mycket magsyra. Men det är ändå något fel med den tanken. Den är otacksam mot lifvet. Tänk, vi ha råd att äta, nej, mera, vi ha råd att få maten lagad, nej, mycket mera, vi ha råd att i lugn och ro få oss maten serverad! Våra fäder måste slafva för den, inte bara så där i allmänhet utan måltid för måltid, måste söka den i mödosamma och lifsfarliga jakter, måste föra hem den genom lurande fiendeförsåt och måste likväl ofta med all sin möda och tapperhet svälta. Än i dag ha vi bröder, som nästan slafva för den, kusiner, som i urskogen eller på ishafvet våga lifvet för den. Och här sitta vi, utan att ha stulit eller dödat, utan att göra någon annan hungrig och äta oss mätta i trygghet. Skulle vi inte glädjas att vi bragt det så långt? Skulle inte i detta fall om någonsin välmågan ha rätt att väcka stolthet. Borde vi inte räkna hvarje måltid för fest, och är det inte alldeles naturligt och vackert att hålla den i ära på alla sätt vi kunna, också med vackra skåp och vackra kärl.

Men detta ha vi glömt. Vi ha glömt det så grundligt, att jag som sitter här och skrifver har ett leende i mungipan åt min egen vältalighet, och hur andra le — ja, det skall man aldrig tänka på när man skrifver. Vi af i dag, vi från välordnade samhällen, ha knappt nog af egen fantasi för att tänka oss, hvad ett mål mat egentligen är. Vi måste ta' litteraturen till hjälp för att förstå det. Men läs bara Jack Londons böcker från Alaska (för att nu ta ett litterärt modenamn), så kommer ni kanske själf att förstå, hvarför denna tradition att möblera just sin matsal särskildt dyrbart har en sådan makt, att den oreflekteradt följes af så godt som alla människor.

"Men då är ju allting godt och väl, invänder kanske någon, då är det i sin ordning, att vi alltjämt inreda dessa pompösa matsalar, som bara synas gjorda att hålla festmåltid i. Låt vara, att vi betala det med att ha ett rum stående tomt och utan trifsamhet hela den öfriga dagen. Det är ett offer, som det ju efter allt det sagda nästan synes vara en helig pietetsplikt att göra. Vi äro beröm värda och inte klander."

Matsal i polerad björk.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösn:r	» 0.12	Lösn:r	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1.
Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text.
30 öre å textsida.
20 % förhöjning å särskild begärd plats.
Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.

Nej, där är knuten! Det märkliga är ej, att traditionen lefver och härskar, det märkliga är, att den icke lefver och dock härskar. Dess herravälde vill jag ha kvar, dess lif vill jag vinna åter.

Våra fäder, som först gjorde stadiga väggskåp för tennet och silfret och snidade högsätesstolar, de lefde verkligen i sina matsalar. De vistades där så godt som hela den tid de voro inomhus och ej i arbete. Stundom hade de också sitt arbete där. Skrifrum och läsrum visste de oftast inte af. Och de sutto till bords i timtal. Hela dagen, ja, flera dagar i sträck, när det var gästabud. För inte så länge sedan gjorde våra bönder likadant. De hade heller inga skrif- eller läsrum. För dem var det naturligt att lefva så, och bostäderna voro därefter.

Matsal i polerad ljus mahogny.

Mycket annorlunda blef det ej i senare sekler eller i högre samhällslager, förrän den tid kom, då salongen blef uttryck för ett särskildt lefnadssätt. Man hade det patriarkaliskt, så mycket större familjer samlades kring bordet, släkt och underhafvande i flera grader. Det vill säga, på skämt och allvar, det fanns färre skåp per hundra invånare, förty behöfdes de större och bastantare.

Hur har det nu i stället blifvit? En liten familj hyr små och borgerliga rum, sådana som nu brukas, eller bygger en liten villa på Lidingön. I ett rum där sättes något väldigt renässansskåp, icke bara stort (därom vore mindre att säga, ty utrymme är ju alltid godt att ha) utan af en tyngd och pomp, som passade förträffligt, när det stod i ett slott eller på en herregård, i en sal, där tjugo, trettio människor sutto till bords, men som nu lägger hela rummet under sig, så att människorna få göra sig smala. Det gamla skåpet hade en annan mening på den tid, då det på sitt sätt var ett uttryck icke endast för ägarens goda ekonomi utan också för hans husfaderliga myndighet och ansvar, för god ordning i ett gammaldags stort hus.

Det är i alla fall vackert, det tycker jag visst — och dyrbart. Ofta är det ju emellertid så, att det som kostas på här, skall sparas in där. Och så blir resultatet, att af en viss för bosättning tillgänglig summa nedlägges största delen i ett rum, som står öde och oanvändt alla timmar, utom de få då där ätes.

Lif är ändå nödvändigt för skönhet. Och de vackraste hemmen bli de, där man känner sig hemma i alla rum. Idel dagligrum, fast hvart och ett med sin särskilda nyans allt efter det ändamål, det företrädesvis skall tjäna — det är inte utan att jag räknar det för idealet. Och det är alls inte så svårrealiserbart. Litet hvar ha vi någon gång sett bilder från sådana hem — om det också än så länge mest är konstnärer, som förstå sig på att ordna så.

— — —

Men för den som skall rita möbler — jag säger med afsikt denna gång just möbler, icke interiörer — bjuder matsalen den tacksammaste af alla uppgifter. Intet rum har ett så klart begränsadt och dock allmängiltigt ändamål — inte ens sängkammaren. Ty om man vill vara så vänlig och inte taga mig alltför ordagrant, så vågar jag påstå, att människor ha flera sätt att sofva än att äta — åtminstone flera att kläda sig, bada o. s. v. Jag vet de som lättare lärde sig sofva bland kackerlackor, sätta bara fötter på kalla tegelgolf och tvätta sig i en tvålkopp än de lärde sig äta fisk kokt i olja. Och i fråga om servis måste ju en kulturmänniska resa så långt som till Kina för att se sina likar göra någon variation på knif och gaffel.

Möbelarkitekten vet således på pricken hvad som behöfs och hvad som åsyftas, när man begär en matsal. Hundratals former, men samma innehåll, en verklig lust för handlagets säkerhet och för yrkesskicklighetens. Inbillningen får lägga hela sin styrka på uppfinningen af former och konstruktioner, fri från den svårare, men betydelsefullare uppgiften att lefva sig in i personligt egenartade behof.

Därför ha vi i sanning vackra matsalsmöbler nu, särdeles för utställningar!

De gamla buffeterna i två afdelningar med ett öppet fack emellan äro nästan alldeles bortlagda. I själfva konstruktionen låg intet fult, men den urartade under massindustriens första lössläppta orgier, och när smak och eftertanke vaknade, måste man hoppa öfver några decennier och knyta an traditionen vid äldre alster. Man hade då redan ett par rätt tydligt skilda arter att välja mellan, en tyngre, mera sluten, för oss representerad af holländska och gammaltyska möbler, en öppnare, lättare, infödd i England. För lekmannaögon är den första mest karaktäriserad af höga, tunga skåp, den senare af ett långt, lågt sideboard, i regel på rätt höga ben.

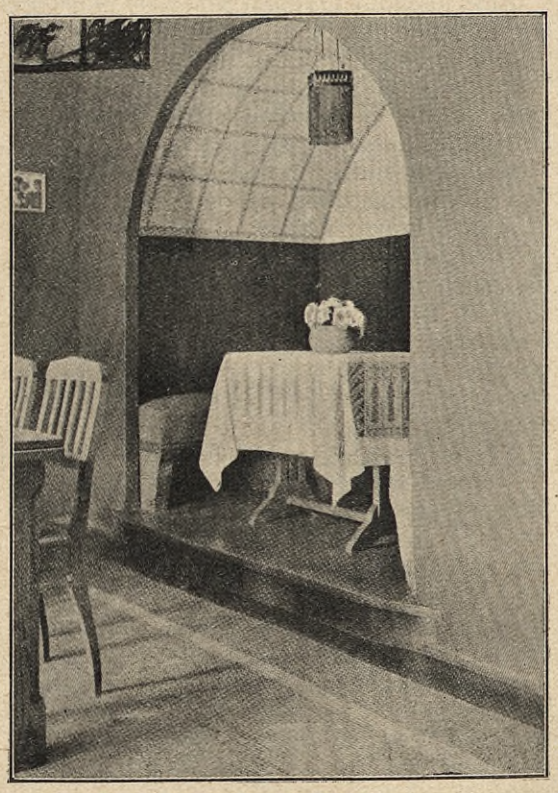

Fönstervrå i matsal.

Arterna hålla visst nu på att smälta samman, och vi hafva kanske redan något, som förtjänar att kallas inhemskt.

Jag visar här ett möblemang ritadt af konstnären Lennart Nyblom. Det är ett vackert prof på en modern svensk möbel. Men jag kan också få visa, att det ej är helt och hållet opröfvade fantasier, när jag talar om ett dagligrum för måltiderna, en bebodd matsal.

Hvad säges om min bild n:r 2, med soffan vid matbordet? Än skåpet då, eller sideboardet? Ser någon efter det? Det finns ej. Så modiga kunna människor vara. Tyvärr är det inte allom gifvet att så bygga hus och möbler efter egna ritningar, och inte vill jag egentligen påstå, att detta rums skönhet ligger i frånvaron af matsalsmöbler.

En utmärkt vacker matsal visas å bild n:r 3. Den är kanhända en smula för strängt artistisk. Ett rum kan bli för mycket konstverk också — inte för en ägare, som själf komponerat det efter sitt lynne, men förden som oförberedd ledes in däri. Dock skall man vara sömnig för att inte känna ett upplifvande intryck i denna ljusa, rymliga sal med det släta, åttkantiga taket (alla hörnen äro aftrubbade upptill), den vackra, enkla anordningen af belysningen och den festliga färgställningen: golf parketteradt i lönn och teak, det vill säga hvitt och mörk bronsfärg, möbler och panellister af mycket ljus, nästan gul mahogny, gardiner och möbeltyg i mörk tegelfärg. En bekväm hörnsoffa med läs- och spelbord. Ett annat hörn med spis och hvilstolar, ett tredje med piano i samma trä som möbeln och det fjärde med en liten bokhylla. Strängt, men ädelt. Också finns i detta rikt inredda hus utom denna sal endast verkliga arbetsrum — flera stycken — och sofrum.

Till slut visar jag en fönstervrå ur en helt enkel matsal. Ett bord för tebrickan och en bekväm sittplats. Det är ingenting mer, som är märkligt i detta rum, men det är nog för att liksom låta människorna stanna kvar därinne, äfven då det är tomt — det betyder, att när man kommer in, så möter man minnen af några trefnadens och hvilans stunder, som lefvats därinne.

Och så länge jag skrifver om dessa ämnen skall jag återkomma till mitt preterea censeo: ett hem må inredas hur dyrbart, hur förnämt, hur i detaljer smakfullt som helst, det blir dock aldrig i evighet vackert, med mindre det i sin helhet ger intryck af att där lefves med intresse och vakenhet — ja, hvarför icke säga de stora orden, när jag dock tänker dem: lefves med godhet och glädje.

SIGGE ALMÉN.

KLÄDNINGAR till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och prässning till **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN. Modernaste Finpappersbruk.
Specialitter: Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.
Idans textpapper tillverkas af Klippan.

På badstranden vid Åhus.

Ferieresor.

Af HEDVIG SVEDENBORG.

Lustiga hjulet.

PÅ VÄG TILL STRANDBADET stannade löjtnant Tweed och kandidat Wram framför en prunkande affisch vid Continentals konditoritält.

Med högtidlig patos läste Tweed:

"På Nöjesplatsen uppträder lördag och söndag å sommarscenen Miss Ella och Mr Carlo: Melangeakt samt The Brothers Lington: Universalakt. Dessutom finnes på platsen: Cyklisterna i dödsringen. En af dessa cyklister, hr Nyberg, är samme person som år 1905 åkte öfver Imatra stora vattenfall på spänd ståltrådslina. Musik af Brantska musikkapellet.

Af Tivolinöjen i öfrigt må nämnas: Skjutbanor, Prisskjutningar, Lustiga hjulet, "Hoppla-Hoppla", Kraftmätare m. m. Vidare förevisas ett vidunder: En ko med 6 ben."

— Du, det där gycklet måste vi gå och se på i kväll, skrattade han, tog af sig halmhatten och torkade sin kala panna, hvilken lyste hvit mot den för öfrigt brunstekta hyn.

De hade just varit och besett Åhus gamla kyrka med dess egendomligt vackra trappgaflar och harmoniska linjer samt Kungsstugan vid torget, där enligt sägen prästen Rönnow skulle gömt Carl XI för danskarne.

Och medan de gått de flygsandstunga vägarna mellan det gamla Åhus och det modärna Östra Täppet, där alla de glada små sommarvillorna ligga, hade de resonerat om hur lite man i allmänhet tänkte på alla de historiska minnen som äro fästade vid Åhus. Dock påstod Tweed att för honom, som var hemma från nordligaste Norrland, där allt är nytt från i går, men där utvecklingen går framåt med svindlande fart, var det en sann njutning att trampa den mark där en gång Anund Jakob och Olof den Helige kämpade mot danskarna, där svartbröderna byggde kloster och kyrkans mäktige reste sig slott.

Men efter den såväl själsliga som fysiska ansträngningen i rötmånadsvärmen skulle det svalkande hafsbadet kännas dubbelt välgörande och ett dolce far niente i den solstekta sammetsmjuka sanden ljufligt.

— Säg, har du någonsin åkt på Lustiga hjulet, undrade Kurt Wram, då de långsamt gingo ner mot stranden. Du kan inte tro hvad det är nervspännande, skrattade han pojkaktigt. För ett par år sedan hade jag och min syster Vera fullkomligt flugan på det och jag blef till sist så styf att jag fick åka gratis. Kan just undra om det är samme ägare och samma hjul? Skulle verkligen vara lustigt förnya bekantskapen med signor Lantini och den lilla gulögda Carmela och att pröfva på om jag kan konsten än.

— Nej män, afbröt han tvärt, då hela panoramat öfver det myllrande strandlifvet öppnade sig för dem, det är i alla fall rent otroligt!

Det var så kallad folksöndag och från när och fjärran hade landtbefolkningen i sina löfvade charabanger, trillor och skrindor dragna af välfödda skinande hästar strömmat dit i den heta augustidagen. Och från närmaste stad tycktes allt hvad lif och anda hade stämt möte på stranden. Det fanns snart sagdt inte en fläck som inte var upptagen och strandens vindhärjade tallar voro så tätt behängda med mer eller mindre lysande dam- och herrartiklar att de verkade som något slags basar eller marknadsstånd.

— Se bara, och Kurt visade på en zebrarandad simbyxherre som just stegade fram och hälsade på ett par mindre än halfklädda damer som lågo och solade sig på stranden. Tänk om de skulle uppenbara sig så där på pensionatets veranda, ett sådant lefverne det skulle bli.

Strax ofvanför gruppen som Kurt utpekade sutto ett par helt unga flickor, till hakan insvepta i sina badlakan. Endast när de pysslade med matsäckskorgen som stod midt emellan dem eller vände bladet i en billighetsbok, glimtade en skuldra eller arm fram. Med längtansfulla, lite skygga blickar såg den ena flickan gång på gång bort mot det grågrönskiftande vattnet. Plötsligt, liksom lite otåligt reste hon sig upp och gick med långsamma mjuka steg fram öfver sandens sammet ut till vattenbrynet. Ett ögonblicks tvekan, så lät hon lakanet falla och hennes guldhyade nakenhet tecknade sig skarpt mot det lekande vattnet och den tropiskt hvita sommarhimmelen.

Då skrattade inte Kurt längre.

— Hvad hon är vacker, alldeles som en blomma, sade han okonstladt, och jag tycker att det är som om jag sett henne förr, tillade han drömmande.

— Hvilken, hvem? gäckade Tweed. Hela stranden är ju full med liljor som hvarken bry sig om att sy eller spinna, tycks det. Fast ledsamt nog påminna många af dem mer om kökträdgårdarnas förvuxna sparrisar eller trinda kålhufvuden än om slottsparkens kungliga lilja. Det är allt för paradisiskt för mig det här, kom så gå vi lite längre bort.

När den blå kvällsskymningen föll på och de japanska papperslyktorna tändes mellan träden, drogs myllret från stranden så småningom bort till den barrskogsdoftande nöjesplatsen. Från musikestraden hördes kapellets taktfasta onestepstoner som skuro sig borta vid skjutbanan med grammofonens smäktande La paloma och Dubbelörnen, som rosslades fram af positivet borta vid "Lustiga hjulets" tält.

In genom tältets öppning ringlade en oafbruten människoström som i sina hvirflar äfven förde med sig Kurt Wram med studentmössan på nacken och ögonen strålande af okynne och Rolf Tweed, som nonchalant rökte sin cigarr midt i trängseln.

När de kommit in mellan de ängsligt gängliga bänkarna, det kändes som om alltsammans kunde braka ner när som helst, knuffade Kurt sig målmedvetet fram till en bestämd plats och sade: — Här är det bäst.

Själfva arenan bestod af en rund glatt skifva, indelad liksom i klyftor, hvilka höjde sig upp mot midten, där de kröntes med en glänsande rund mässingsplatta. Det hela såg ut som kalotten på en gubbe.

På skifvan gick en äldre man och pysslade. En gammal slokig panama och ett gråsprängdt skägg tydde på att han varit skeppare i sina dar och att han således var härdad mot sjösjukans kval. Och det kunde väl behöfvas. Med faderlig humor förmanade han och uppmuntrade publiken: — Mitt herrskap, ingen rökning, det skulle i hastigheten kunna hända att man fick galen ända i mun eller att någon medhjulande finge den — ja, hvar, det är minsann inte godt att förutse. Alla pluntor och litrar må afläggas, bäst vore för alltid. Visserligen sägs ju att konjak befordrar hårväxten, men det är inte därför sagdt att den ärade publiken har någon längtan att rulla sig i den. Och så, skepparen lyfte lätt och elegant på sin slok, hoppas jag att de förtjusande unga damerna inte visa sig sippa och pjåkiga utan att de äro lika rättframma och frimodiga som på stranden i dag, men först måste hattspjuten göras ofarliga.

Under allmän munterhet plockade han fram en handfull små korkar ur fickan och gick rundt, prydande den ena hatten efter den andra med de välbehöfliga skydden.

— Se så ja, skrattade han belåtet, nu kan dansen börjas, och först är det småpojkarnas tur, ty de ha det kortaste tålamodet. Alla man ombord!

— Det är inte samme ägare, sade Kurt med en ton af missräkning, men det kan bli lustigt nog ändå, tillade han, medan ett stim af småbytingar krängde öfver den låga madrasserade balustraden och smetade sig så fast de kunde mot den glatta skifvan.

Nu ljöd signalpipan och hjulet sattes i gång. Som ärter i ett såll slungades de minsta småttingarna ögonblickligen åt alla håll, medan en liten klimp af de större i det längsta sökte hålla sig kvar — men förgäfves, hela klimpen åkte med en dof duns mot madrasseringen. Varma, skrattande och rufsiga, började de leken om igen och om igen. Så kom småflickornas tur. De visade sig gifvet mera solidariska. De höllo i de flesta fall hvarandra ömt om halsen eller om lifvet, två och två eller tre och tre, och i stället för att knuffa undan hvarandra, hjälptes de åt att hålla balansen så länge som möjligt.

Det var skratt och skrik och virrvarr och de mest handlösa kullerbyttor och oväntade situationer. Tweed var så road att han glömde den kväfvande värmen, de rangliga bänkarna och den obehagliga trängseln. Han

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON

J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

Hedersgåfvor egen tillverkning.

Speciella ritningar uppgöras gratis på anfordran.

Praktkatalog, ringmått gratis.

KUNGL. HOFJUVELERARE.

JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

applåderade, stampade och skrek som alla de andra och plötsligt, innan han riktigt visste hur det hade gått till, fick han se Kurt, med blossande kinder och gnistrande ögon, trots rif och slit, det var ett under att kläderna höllo, inta hjulets midtpunkt. Den ena efter den andra af den stora människoklimpen slungades ner och till sist satt Kurt ensam midt på mässingsplattan. Denna manöver upprepades gång på gång — alltid satt han där som segrare. Publiken jublade. Men så till sist, det var visst sjunde gången, just som han med en armbågsstöt och en väl riktad knuff med axeln lyckats befria sig från sina två envisaste medkämpar, fick han genom det kringdansande töcknet se ett par bärnstensfärgade ögon, som logo igenkännande mot honom. En sekund. Han vacklade, förlorade balansen och gled besegrad ner mot balustraden.

Han hade känt igen henne. Det var den guldhyade flickan från strandbadet. Det var Carmela!

*

Den söndertrasade affischen vid Continentals konditoritält frasade och fladdrade i blåsten och löjtnant Tweed stod och såg fundersamt på papperstrasorna. Det var inte fjorton dagar sedan han och Kurt stått där och tillsammans fröjdats åt alla de mer eller mindre inbjudande nöjena. Och nu!

Hvad hade det egentligen blifvit af Kurt sedan den där kvällen på Lustiga hjulet? Han syntes sällan till vare sig på pensionatet eller strandbadet och aldrig på nöjesplatsen, sedan "lustiga hjulet" förflyttat sina eggelser till närmaste stad. Då han någon enda gång pliktskyldigast uppenbarade sig, föreföll han blek och frånvarande och hans gossaktigt öppna klara blick var liksom beslöjad.

Att det var en kvinna och att kvinnan var Carmela, det visste Tweed. Och som han inte längre kunde uthärda fru Wrams ängsligt frågande drömögon, hade han satt sig i sinnet på att leta reda på Kurt och söka tala reson med honom. Flickan i konditoriet tyckte sig ha sett honom för en stund sedan gå bort mot stranden.

Vinden kom och ref undan de sista fladdrande papperstrasorna, så att både det sexbenta vidundret och Lustiga hjulet hvirflade bort i den yrande sanden, medan Tweed med långsamma steg gick ner mot stranden som låg nästan öde. De fräsande vågorna brötos till fradgande skum och luften kändes så tung och saltmättad, som om hela Östersjön sökt klämma sig in i den lilla mjuka bukten. Snärjande svepte sig kjolar och badkappor om de få badande, som funnos där nere. Detta minde Tweed om en ung flicka han hade i ressällskap på vägen ner från Stockholm — Mary Brander — som i luftdraget ute på plattformen såg ut som den snäfslöjade Isis. Och en lika öfverraskande som svidande längtan grep honom, hvilken försvann lika hastigt som den kom, emedan han i samma sekund med sin skarpa militärblick tyckte sig skönja Kurts hvitklädda gestalt borta i en sandskrefva. Han skyndade på stegen, och för att undvika den tunga flygsanden följde han vattenbrynet. Ja, det var Kurt.

Men hvad gjorde han? Sof han? Ställningen var så underlig och ryggen skakade krampaktigt till då och då. Var det möjligt. Minsann låg han inte där och grät, öfvergifvet som ett barn.

Tweed stannade förvirrad, det var vid alla helgon högst ömtåligt. Kurts nyvaknade man-

Idun

Du Stockholms Isola Bella
i hägn af ditt röda kastell,
till dig mina steg plär jag ställa
i svalkande sommarkväll.

Du ler som en hägring på vågen,
en klingande, ljuf melodi,
som stämmer mig glad i hågen,
gör tanken lycklig och fri.

Rundtom det stoltaste vatten,
som gungat farkost i hamn,
nu skälfvande bidar natten
i aftonens glitterfamn.

Se, kvällens reflexer som spela
i brokigt skiftande mängd!
En enda ton i det hela
mig tyckes dock sammanträngd:

Den mäktiga Strömmens vågor
blott sjunga till Stockholms pris.
In stämma tusende lågor
och kvällens smekande bris.

Se, tysta och minnesrika
stå Skeppsbrogaflar i rad.
Ack, minnen ej heller svika
kring drömmande slottsfasad.

Se, Södra bergens konturer
förvrängts till en lustig grimas!
Snabbt göra små sluparne turer
på hemväg från Djurgår'ns kalas.

Ja, Djurgården lefver och glimmar,
en fager, förtrollande värld!
Dit ut i aftonens timmar
så gärna går svärmarens färd.

Den käcka musiken från Backen
hit öfver af vinden förs;
den drar väl sitt strå till stacken
att sinnet så sällsamt rörs.

Hör, nu öfver mörknande vatten
förtonar en smäktande vals,
och älfvorna dansa i natten
med armar kring midja och hals.

Nu njuter det stockholmska sinnet
sin sköna och ljufliga stad,
och sakta stiger ur minnet
en lekande Bellmanniad.

O, stad vid det stoltaste vatten,
som gungat farkost i hamn!
Hur skön, när du bidar natten
i aftonens glitterfamn!

Jonas Brag.

Pellerins Växt-Margarin ersätter det finaste mejerismör.

lighet skulle aldrig förlåta om den blefve öfverraskad i en sådan situation, och på samma gång var det mer än någonsin nödvändigt att han nu finge honom till tals.

Beslutsamt gick Tweed fram, slog Kurt på axeln och sade: — Hej, gamle gosse, hvar håller du egentligen hus och hvarför ligger du här och hostar i blåsten? Är det nu ett sätt att gå så där och förkyla sig midt i blanka sommaren.

Vid Rolfs beröring ryckte Kurt till, som om han fått en elektrisk stöt, men sedan låg han molstill.

Tweed slog sig tyst ner bredvid honom och tycktes så helt gå upp i att hålla lif i sin med möda tända cigarr och att borra en hop täta jämna hål i sanden med promenadkäppen, att han alldeles glömde sin omgifning. Kurt insåg snart att det ej fanns någon möjlighet att bli af med honom och att det bästa nog var att hålla god min i elakt spel. Därför mumlade han som ett slags svar något om att han visst fått hösnufva och att han mådde som en hund. Sedan de en stund frånvarande och likgiltigt diskuterat hösnufvans obehag, röda ögon och irriterade slemhinnor reste sig Kurt plötsligt upp och räckte Rolf utan vidare en tillskrynklad papperslapp. — Läs, sade han och rösten skalf till, hade du inte kommit, hade jag i alla fall sökt upp dig.

Förvånad tog Tweed papperslappen, som såg ut som ett blad rifvet ur en block-notes, slätade ut det och läste mer och mer häpen igenom de illa stafvade raderna:

"Jag vet allt! Såg honom och Carmela vid piren den Der månnskenns Natten och hörde Hvart Eviga ord han sa bakom Lustiga Julets tält Och på bänken i Alen och på konditoriet och Brefvett har jag hittat och Om han inte möter mig i kvälst Klockan elva på minutten vid svarta marmorblokken så kommer Jag att förråda honom och gubben Lattini kommer att göra mos av Honom och hanses högfina morsa kommer att Få gråta sig röda ögon i sin Graf. För en Hundrakriska kan han få igen breffet Smitt inte undan ty jag säger att de får han ångra så länge han leffer.

Akta sig för Sixten med ögat."

— Jo, det var mig en fin en, utbrast Tweed.

— Säg, kan du låna mig hundra kronor — tills — tills om två månader, och ångesten bröt fram i stora pärlor på Kurt Wrams panna.

— Tusan heller, jag hvarken kan eller vill. Inte ett öre skall han få den lymmeln och det där brefvet skall du minsann ha i din ägande ägo innan solen går upp. Kan just undra om han och den där fosforögda flickungen äro i maskopi med hvarandra. Sådant har händt —

— Rolf! Kurt reste sig på knä, lade händerna på Tweeds axlar, ögonen gnistrade och den energiska hakan darrade, då han i blind vrede skakade honom af alla krafter.

— Är du alldeles rosenrasande, pojke, och halft skrattande, halft förargad gjorde sig Tweed fri från hans oväntadt kraftiga grepp. Låt oss nu tala reson i stället och inte slåss som ett par pojkvalpar. Berätta nu allt hvad jag inte vet och försök att hålla dig lugn.

— Ja, men inte ett ord om Carmela, du — hon — hon är — Ja, det där begriper inte du, som ser så nyktert på allt — men hon är i alla fall som en blomma, och jag kommer att älska henne så länge jag lefver.

— Nå ja, det kan ju vara att jag inte begriper det supereteriska i dina och Carmelas känslor, log Tweed med en liten öm tanke på Mary Brander, men det hindrar väl inte, gamle gosse, att du nu talar om för mig hur det hänger ihop. Hvar du har hållit hus i dessa dagar och hvad du har haft för dig, behöfver jag knappast fråga, det där brefvet är ju ganska upplysande.

— Du vet just ingenting för det, menade Kurt och bad om en cigarrett, som han med stort besvär lyckades tända med studentmössan som skydd. Ser du, det där brefvet, det var då en ren olycka att just det skulle komma bort. Jag förstår verkligen inte att Carmela kunde gå och tappa det! Hon sade att hon hade stuckit det innanför blusen, är det nu också en plats? Du kan inte tänka dig hennes förtviflan, när hon märkte att hon inte hade det längre, och när jag sedan i dag visade henne den där nedrigheten blef hon rakt ifrån sig, slet af sig sina guldörhängen och ville att jag skulle gå och pantsätta dem och sade att det enda hon annars hade att göra, var att gå i kanalen om den bara inte vore så full med sjögräs och smörja.

— Asch, dumheter, brummade Tweed. Ge mig bara den där famösa smutslappen och låt mig handla. Jag lofvar att din bärnstensögda Carmela skall inte behöfva gå i kanalen vare sig med eller utan sina kattguldsörhängen, och din lilla mamma aldrig skall behöfva gråta sina ögon röda för den här saken, det är hon sannerligen för — för — ja, jag vet ej hur jag skall uttrycka det. Jag vet bara att hade jag haft en sådan mor, så hade inga Carmelor i världen haft någon lockelse för mig. Gå nu in till henne, säg att du har hösnufva, mår illa, hvad som helst, hon går i en sådan ängslan för dig — men inte ett ord om detta. Möt mig sedan half elfva vid piren. Känner jag mina pappenheimare rätt, kommer affären vid svarta marmorblocken, det låter ju rakt som en röfvarroman, inte att ta många minuter.

*

Och det gjorde den inte heller.

Sedan Tweed placerat Kurt Wram i skymundan, men på lagom hörhåll från marmorblocken, steg han själf på slaget elfva fram bland de väldiga fyrkanterna, som ligga nere vid hamnen färdiga till utskeppning.

Tweed drog till en låg och menande hvissling, då han upptäckte hvem utpressaren var. Det var en riklockig enögd yngling med en sällsynt inställsam och falsk uppsyn, som Tweed särskildt lagt märke till den där första kvällen på Lustiga hjulet. Emedan han i stället för att, som alla andra, ta det som en lek faktiskt blef alldeles rasande hvar gång Kurt lyckades knuffa honom af skifvan. Var detta hämnden månne?

Feg som alla anonyma angifvare, hade den riklockige tagit tvenne riktiga slagskämpar med sig. Medan de spejande sågo sig omkring, steg Tweed fram och efter att ytterligt artigt ha presenterat sig som kandidat Wrams juridiska ombud, läste han upp en lång ramsa, dels ur lagen, dels ur sig själf om anonyma och ärekränkande angifvelser och utpressningsförsök och slutade med att så väl angifvaren som hans vittnen härmed stämdes inför rätta.

Innan Tweed hunnit till slutet af den förvirrade ramsan, hade de två vittnena redan lagt benen på ryggen, men då den enögde ämnade göra detsamma, högg Tweed med ett järngrepp fast honom, dock utan att afbryta sina ity-och-att-emedan.

När det ändtligen kom till punkt och stopp, så undrade den skälfvande Sixten med ögat, om det ej fanns någon möjlighet att komma undan stämningen.

Nej, det hade det juridiska ombudet svårt att tro. Kandidat Wram var djupt kränkt och brydde sig förresten hvarken om den omnämnda Carmela eller det bortkomna brefvet. Vid dessa ord prasslade det till borta där Kurt stod, och Tweed höjde varnande armen.

— Det var då fasen också, muttrade den enögde bekymrad och ref sig i sina lockars svall. Den där sillmjölken var ju förlibt som en klockarkatt och han behandlade Carmela minst som om hon varit drottningen af Sabinien. Hon är minsann inte van vid att man handskas med henne som om hon vore en sockermaräng och jösses hvad vi skrattat, hon och vi andra, både åt hans artigheter och hans grannlåtsbref.

— Skrattar bäst som skrattar sist, menade det juridiska ombudet med graflik stämma.

— Ja, men goa, snälla herrn, ta det här och försök ändå, bad den enögde med skallrande tänder och räckte fram ett i en smutsig näsduk väl inviradt bref. Vid ficklampans ljus försäkrade sig Tweed i en blink om att det var Kurts skälfvande kärleksbikt.

— Ja, alltid kan man ju försöka, sade han och stoppade liksom motvilligt brefvet på sig. Men kom ihåg, jag lofvar ingenting.

— Nå, men mitt bref då?

— Nej, det måste läggas till handlingarna, sade Tweed, släppte taget om Sixten med ögat, lyfte artigt på hatten och försvann i dunklet åt motsatt håll mot det där Kurt Wram befann sig.

Bäst var ju att Kurt i ensamheten och vid hafvets entonigt lisande sång fick svalka sitt lifs första svidande missräkning.

Tekniska sagor.

För Idun af OTTO WITT.

Blyertspennan.

ITT UT, SADE DEN LILLA, svarta blyertsspetsen till det hvita papperet och dansade så lustigt sin vals fram öfver linjerna. How do you do? Wie befinden Sie sich? Comment allez-vous? Kak bosjevajo? Kuin — — —

— Håll, håll, ropade papperet alldeles förskräckt. Håll för allt i världen, för jag är bara svensk. Fast jag har förstås hört litet tyska eftersom man jämt skall importera tyska ingenjörer i vår pappersfabrikation. Jaså, tillade papperet och såg på den hoppande blyertsen, jaså, du är så berest.

— Yes, oh yes, svarade blyertsen, ich kann knappast tale ett ende svensk ord.

Papperet såg litet närmare på blyertsen.

— Nej, hör du, gå och lägg dig! Nu känner jag igen dig, din baddare. Vi äro ju gamla kamrater. Vi kamperade ju tillsammans på lagret hos grosshandlarn. Och då kunde du tala svenska som en häst.

— Ja, ja, som en tysk häst!

— Nej, som en svensk, tyckte papperet förargadt.

— Naj, naj, det må hafva varit bror min, sade blyertsen.

— Nej, gosse lille, det var du själf. För resten är du väl i släkt med bror din, kan jag tänka. Lägg nu bort de där utländska fasonerna och tala svenska. Hvad är det du har på hjärtat?

Blyertspennan blef litet förlägen.

— Det är inte så godt med språket, sade den, jag går ur hand i hand — —

KUNGL. HOFLEV.

A. SELANDER & SÖNER,

GÖTEBORG & STOCKHOLM.

40-årig erfarenhet som en af de förnämsta möbelfirmor i landet hafva

KONSTNÄRLIGT SKOLAD LEDNING.
BINDANDE GARANTI FÖR - - -
FÖRSTKLASSIGT ARBETE. - - -

För STOCKHOLM:
Särskild **MÖBELARKITEKTBYRÅ**
med profutställning, **Birger Jarlsgat. 9.**
Föreståndare: ***Sigge Almén.***

Den som anskaffar möbler, utan kostnadsförslag från oss, går kanske miste om just det, som skulle passat honom bäst.

— Ja, det är ju sant, svarade papperet. Förresten kan jag förlåta dig, om du är litet fåfäng, därför att du är så mjuk och lätt när du dansar på mig.

— Ack ja, himlade sig blyertsen.

— Men du har syskon som äro gräsliga för ett stackars papper. Hur många äro ni egentligen.

— Sju riktiga syskon, äkta Faber, 1, 2, 3, 4 och så vidare.

— De sista äro de värsta. Sjuan har jag inte sett, men sexan redan är så hård att den skär mig rätt in i hjärtat, när den kommer sättande, sade papperet.

— Men lilla ettan är väl mjuk och fin, eller hvad?

—Jovisst. Men hör du! Hur kunna ni bli så där olika hårda? undrade papperet.

— Ja, den där olika hårdheten ligger nog i släkten. Jag har en kusin som skär glas till och med.

— Nej, hvad säger du! utbrast papperet förfäradt. Hvad är det för nummer på den? Ett tusen, hvad?

Men nu skrattade blyertsen så, att skriften såg ut så här:

— — — — — — — — — — —

och sade därpå:

— Nej, det är ingen b r o r, bara en rik kusin. Det är diamanten, ty både han och jag och stenkolet bestå af rent kol alla tre.

— Aha, sade papperet, har du diamant i dig då, när du är så där hård som sexan och sjuan?

Pennan fnittrade så skriften såg ut så här:

. . . . . .

och sade:

— Nej, visst inte. Tänk att du inte har reda på hur man gör en blyertspenna.

— Af bly-malm förstås, sade papperet. Bly betyder bly och ers betyder malm.

— Nej, det är alldeles galet. Det är en sådan där tokig tysk öfversättning liksom "Unkraut" kallas "ondt krut", fast det betyder "ogräs". Blyerts är egentligen alldeles på tok. Mitt svarta stift förfärdigas af g r a f i t, som är ett slags mineraliskt kol mellan diamant och stenkol. Detta pulveriseras ytterst fint och blandas så med lera, pressas till tunna stänger, inklädes i en dräkt af Libanons cederträ, målas, påtryckes nummer och är så färdigt. Do you understand?

— Yes, svarade papperet i farten.

— Ju mindre lera desto mera grafit och desto mjukare penna och lägre nummer.

— O, förtjusande etta, svärmade papperet.

— Sexan är hård. Det är leran som gör det, fortsatte pennan.

— Jag förstår inte en sak, sade papperet.

— Nå, hvad då? frågade pennan.

— Jo, hur fint pulver af grafit och sådant där lermjöl kunna bli så hårda stänger som ditt inre.

— Ja, men tänk på dig själf då. Du är också skapad af en gröt som blef hård genom pressning. Och de pressar, som man använder för att hoppressa mig, äro tusentals gånger starkare. Den hårda sandstenen till exempel har ju en gång endast varit lös sand. Öfverlagrade bergarter bildade sedan en naturlig press och med tiden blef sanden till den hårda sandstenen.

— Nu begriper jag, svarade papperet.

— Rrrrrratsch, raspade pennan.

Det var skribenten, som satte sitt namn under det skrifna.

Spetsen gick af pennan, så den kunde inte tala längre och så slutade det samtalet.

Idun

En trotjänarinna.

"Fem och tjugu år af trogna tjänster,
ospard möda för vårt hem,
hvem kan tälja de förtjänster,
som du inlagt under dem?"

SÅ "SKALdade" den, som skrifver detta, till den 1 sept. 1888 för att hylla E m m a L u n d q v i s t, som då i 25 år varit en god och trogen tjänarinna i hans barndomshem. Och nu, sedan ytterligare ett fjärdedels sekel förrunnit, kan hon se tillbaka på 50 års "trogna tjänster och ospard möda" i samma hem. Väl hafva andra och stora förändringar timat inom detta hem, husfadern har för fjorton år sedan lämnat det jordiska, flere af barnen äro gifta och ha byggt egna hem, men husmodern och en af sönerna lefva ännu kvar i det gamla hemmet och med och för dem som "ensamjungfru" samma goda och trogna tjänarinna.

Hon kom i tjänst, sexton år gammal, för att passa och vagga den förstfödde, som då väntades, — hon blef sedan barnjungfru för flere och så "husa" i ett ganska stort och gästfritt hem. Hon följde familjen på sommarfärder inom och utom landet och började därvid försöka sig på enklare matlagning; så småningom utvecklades hennes skicklighet härutinnan, så att hon, när familjens antal reducerades, kunde inträda eller rättare kvarstå som husmoderns "allt i allom", som skötte alla tjänarinnesysslor, att bädda, städa, laga mat o. s. v. Och det gör hon än i dag.

Det är ett långt och vackert lifsverk, som täljes i dessa få enkla ord, och ett jubileum af detta slag är i våra dagar så sällsynt, talar så godt om den, som firar det, att jag af erkänsla och beundran velat låta det nå offentligheten.

Herr redaktör! Eder tidning vill ju vara och är på ett särskildt sätt kvinnornas egen. Med naturlig och berättigad glädje och stolthet omtalar ni hvarje ny landvinning å kvinnornas arbetsfält — hvilka eröfringar ha väl varit större än dessa inom femtio år? — Men hvilka nya områden, som än komma att upplåtas för kvinnan, alltid kommer hon att behålla som en af de viktigaste och "centralaste" den stora och betydande verksamhet, som hemmet, familjen erbjuder henne. Ej åt alla bjudes tillfälle att vara husmoder, väl då att andra utvägar finnas till arbete och förvärf för den skolbildade kvinnan. Men låt oss aldrig underskatta det arbete, som utföres inom ett välordnadt hem, antingen vi tänka på husmoderns eget eller på den aflönade tjänarinnans. Och en tjänarinna, som under 50 år, dag efter dag utfört detta mångskiftande och kräfvande arbete, har därmed gifvit prof på en stark pliktkänsla — dock, denna förslår ej ensam som förklaring! Hon har vuxit sig in i familjen, hennes tjänster ha blifvit kärlekstjänster och som sådana uppfattas de äfven af dem, som mottaga dem.

Heder åt denna pliktkänsla och en sådan samhörighetskänsla med familjen!

EMIL GRANDINSON.

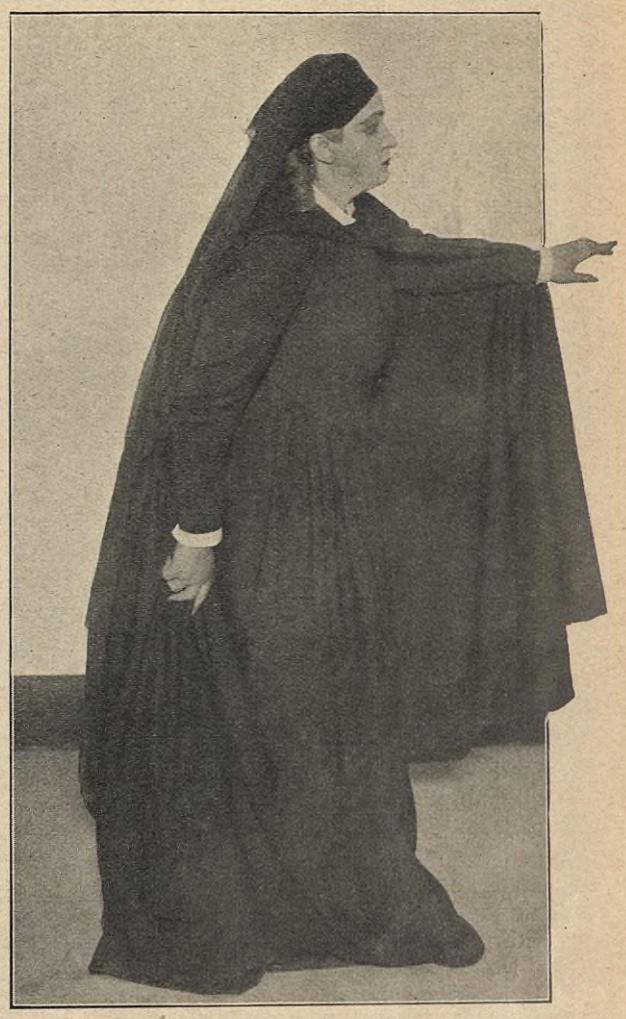

Fru Augusta Lindberg som En svensk moder i "Carolus Rex".

Carolus Rex.

ET ÄR ICKE SVÅRT ATT finna kritiska invändningar emot Walter Hülphers "historiska drama", sådant det nu föreligger i bokform eller framföres på Stadion. Man konstaterar genast att det snarare utgöres af en serie lösryckta taflor ur krigarkonungens saga än ett verkligt drama med dess utvecklingskurva och nödvändighetslogik. Man beklagar kanske också, att den tolfte Carl, han ger oss, uteslutande är nederlagens och den skymmande aftonens hjälte, det sårade lejonet med dödsaningens och undergångens skuggor redan tätnande kring sin stig. Ingen skall dock kunna neka, att så som författaren valt sitt ämne, har han gestaltat det med mycken värme och skaldisk flykt, och att han kring central- och titelfiguren lyckats förtäta ej så litet af den store ensammes ödsligt gripande tragik. I ett friluftsskådepel på en scen af Stadions väldiga mått är ju också en stiliserad förenkling, som måste bortse från många inomhus-dramatikens detaljfinesser, det enda möjliga. Obestridligt är, att så som författarens vackra och fosterländska intentioner, en målmedveten regiekonst och ett storlinjigt utförande här samverkade, blef söndagskvällens Stadionpremiär ett minne med något af den primitiva, samlande och lyftande hänförelsens sällsynta glans öfver sig, något för hvilket vi borde både känna och erkänna vår tacksamhetsskuld, låtande den vanliga griniga klankarsjukan fara.

Af den starkaste verkan var kanske tredje akten med den effektfulla defileringen inför konungen af hans krutstänkta, genom tusen vedermödor pröfvade trupper, och när de verkliga äkta, segerrika gamla fanorna

Kobb's Hongkong Thé
är den mest omtyckta thédryck.
Till salu i alla finare speceriaffärer.

IDUNS KOKBOK
AF
ELISABETH ÖSTMAN
är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - - -
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. - Pris: Kr. 5:50 inb.

sänktes, förblef väl knappast något enda hjärta inom den mångtusenhöfdade åskådarförsamlingen ljumt. Men många andra scener stå också fram med flammrödt eller pärlstänkt skimmer, såsom det gripande intermezzot mellan den sjuke sängliggande konungen och hans hetlefradt galghumoristiske vän Grothusen eller det stämningsfulla aktslutet med julgran, gröt och "Vår Gud är oss en väldig borg" midt i den turkiska landsflyktens förbistring. Äfven slutscenen med sin skräckstämning efter förrädarkulans fall gräfver sig fast med en linjeetsnings frätande skärpa.

I titelrollen firade hr Hedqvists behärskade framställning och utmärkta diktion en verklig triumf; vid hans sida, som eld mot is, stod hr de Wahls Grothusen fram med vulkanisk prakt. Herr Gösta Hillbergs Görtz gaf förträfflig relief åt den smidige och sluge diplomaten; hr Ivar Nilssons Fellman, hr Palmes general Lewenhaupt, herr Enwalls gamle trotjänare, fru Augusta Lindbergs sörjande och förtviflade moder — alla hade de tydligen med besjälad entusiasm gått till sina uppgifter och delade äran af den helgjutna ensemblen.

Som slutomdöme må sägas, att detta första försök i större stil att skapa oss en scenisk friluftskonst af nationellt kynne slagit lyckligt ut och bör mana vidare på den lofvärda vägen.

J. N—G.

---

1. Ivan Hedqvist som Carl XII. 2. Anders de Wahl som öfverste Grothusen. 3. Ivar Nilsson och August Palme som Fellman och general Lewenhaupt. 4. Gösta Hillberg som baron Görtz. Ateljé Jæger foto.

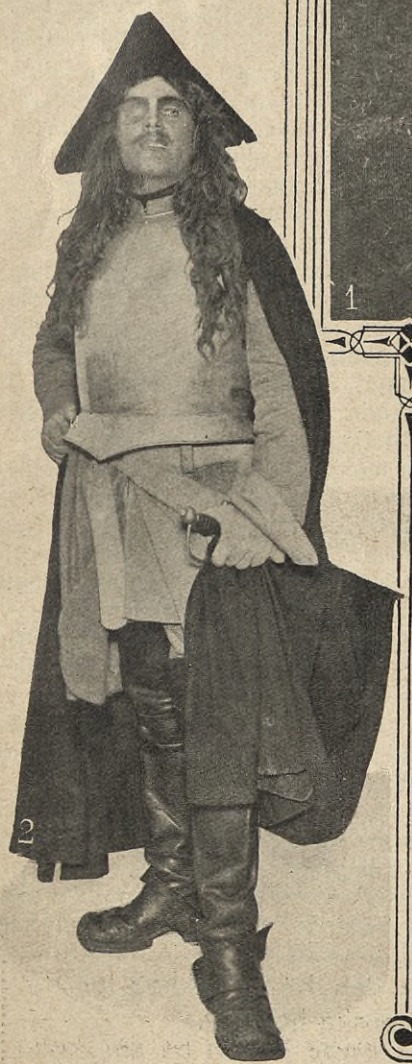

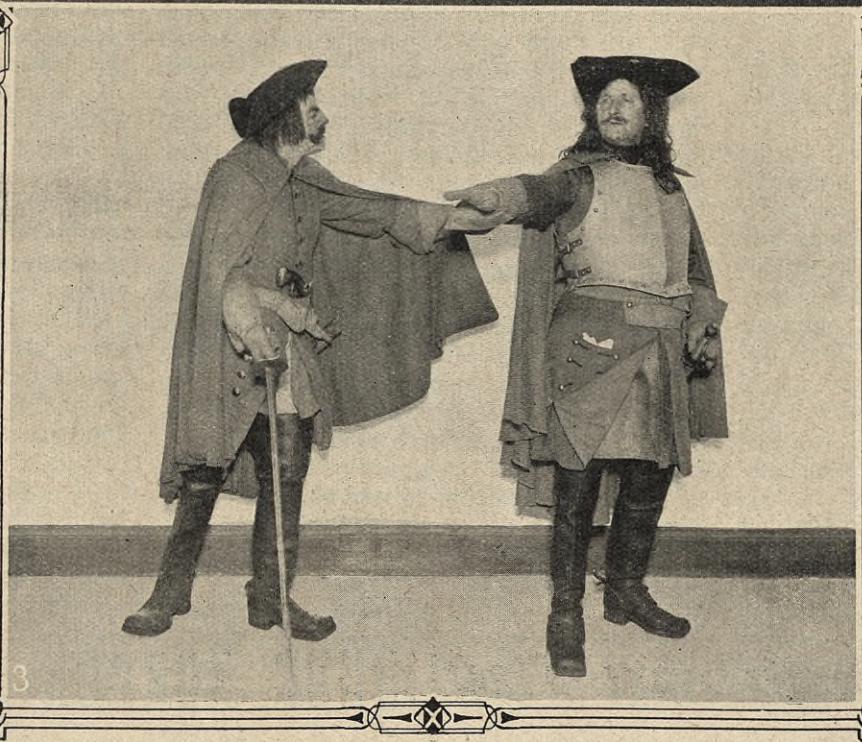

UR VECKANS BILDERBOK.

KRONPRINSEN OCH KRONprinsessan besökte nyligen Torup i Skåne, hvarvid kronprinsessan, iförd sin skånska nationaldräkt, bevistade afslutningen af fröknarna Billings växtfärgningskurs. Med särskildt intresse besåg kronprinsessan alla elevernas arbeten. Därefter togs den som bild 1 här meddelade fotografien, hvilken återger hertiginnan af Skåne, omgifven af alla kursens elever, iförda sina nationaldräkter. (Foto R. Küller, Ateljé Jonn, Malmö.) Vår andra bild är ett minne från Christina Nilssons af så öfversvallande hyllningar kännetecknade 70-årsdag och återger dels den gåfva hon erhöll af drottningen, en magnifik skål i emalj och guld, försedd med namnchiffer och årtalen 1843—1913 den 20 augusti i guld, dels Musikaliska akademiens vackra hyllningsadress, dels slutligen den stora blomsterskörden, hvaribland en blomsterharpa från operan och sångarkamrater därstädes. Den tredje bilden framställer den i sammanhang med sångerskans jubileum anordnade spelmanstäflingen i Växjö och är liksom n:r 2 tagen af fotograf H. Jönsson, Växjö. Sist i serien "Ur veckans bilderbok" komma bild 4, en gruppbild från det nyligen afhållna Barnmorskemötet i Göteborg, ombuden för de olika landsföreningarna, och, bild 5, "Hemmen förr i världen", en utställningsinteriör från samma kongress. (Foto Anna Backlund.) Detta var Svenska barnmorskeförbundets nionde allmänna möte och leddes af förbundets ordförande d:r Carl Mannheimer. De svenska deltagarna voro 230, hvarjämte ett antal arbetssystrar från grannländerna hörsammat inbjudningen.

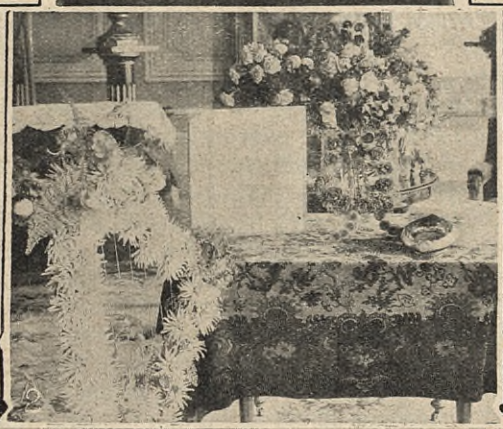

Diskusionerna voro lifliga och sakliga; man diskuterade frågan om barnmorskornas utbildning, hvarvid framhölls vikten af att barnmorskorna bättre än nu är fallet beredas för sin mången gång kräfvande uppgift. Vidare diskuterades lagen om minimilön, repetitionskurserna för barnmorskor m. m., och slutligen uttalade sig mötet för deltagande i Baltiska utställningen, ty det ansågs önskvärdt, att också barnmorskorna värdigt blefve representerade i "kvinnornas eget hus".

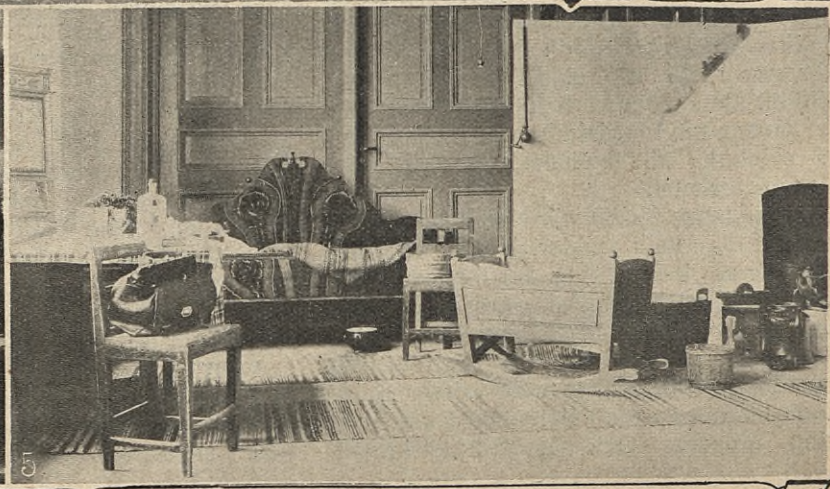

Förr i världen.

Minnen från lefnadssättet på 1850-talet, upptecknade af HEDVIG INDEBETOU.

(Forts. o. slut.)

HOS FOLKET HADE BRUDARNA alltid svart klädning, och svart var i allmänhet högtidsdräkten bland allmogen. Bondbrudarna voro också utpyntade med ganska mycken "brudgrannlåt", hvilken vanligen medfördes af den som klädde bruden ("brudsätan") och fanns på herrgårdarna, samt utlånades åt alla brudar, som önskade det. Att "klä' brud" var ett ganska besvärligt och maktpåliggande göromål, men skulle anses som en heder att bli anmodad om. Ofta fanns det också "brudpigor" att tillika kläda; men sådana förekommo mera sällan på 1850-talet, och egentligen blott vid större bondbröllop.

Vid ståndspersoners bröllop förekommo nog brudtärnor, men ofta utan motsvarande marskalkar. Ty dessa hade då för tiden en annan funktion, voro vanligen endast två, och motsvarade mera "värdar" eller nutidens "kyrkomarskalkar". Ännu vid ett bröllop år 1851 fanns den seden kvar, att marskalkarna till tecken af sin värdighet hade ett fint broderadt strumpeband knutet om vänstra armen (ofvanför armbågen) och hvilket bruden själf skulle knyta dit. Hon fick vanligen dessa till lysningspresent, i och för ändamålet. — Men senare i decenniet började i stället marskalks- och tärnkransarna användas.

Icke heller brukades i allmänhet bröllopsresor, eller ens att brudfolket reste till sitt nya hem redan samma kväll, utan ofta stannade de kvar i bröllopsgården flera dagar efteråt, hvarunder det festades och dansades där eller hos grannarna — ty att ha fester och baler före bröllopsdagen, som nu, förekom alls icke. Möjligen något enkelt samkväm för brudtärnorna på "mö-kvällen" (aftonen före bröllopet) eller kanhända "sven-sexa" för brudgummen af hans ungdomsvänner.

— — —

Hur reste man, innan järnvägarna funnos? — Naturligtvis med "egna hästar" eller med "skjuts". I förra fallet måste vanligen "betas" på vägen, vid någon gästgifvargård. Hösäcken för hästarna bands bakpå vagnen, ofvanpå kofferten ("sälskinnskofferten") ifall sådan medfördes. Eljes "packades" i den flyttbara vagnslådan, som bars in dagen förut. Och så instufvades i vagnen, hvar utrymme fanns, hattasken, matsäcks-korgen o. a. "saker". (Benämningen "kolly" fanns icke förrän med järnvägarna.) Och sedan uppackades vid gästgifvargården matsäckens läckra och välförsedda innehåll, däribland alltid "matsäckspannkakorna" måste finnas — hvilket särdeles de unga funno trefligt och nöjsamt. Vintertiden åktes ofta sjöar och kärr såsom genvägar, då isen var säker och "föret" godt.

När man reste "med skjuts" kunde det inträffa att den resande fick vänta ända till flera timmar på en gästgifvargård, ifall man icke skickat "för-budsedel" och beställt hästar på förhand.

När en herre skulle göra en längre resa vintertiden i kallt väder, begagnade han resskärp, hvilket var flera alnar långt, virkadt, stickadt eller "plockadt" af kulört yllegarn — vanligen någon julklapp af familjens fruntimmer. Det lades först om halsen under pälskragen, snoddes öfver bröstet och lindades sedan flera hvarf om lifvet utanpå pälsen. Och så, med pälskragen uppslagen kring hufvudet, så att den räckte upp till den "ludna mössan", var han väl skyddad för många oväder — helst om han så därtill hade stora ludna "kör-vantar" (eller "handskar" af pälsskinn) på händerna och pälsstöflar på fötterna! Resväskan, ofta broderad och likaså julgåfva, hängdes om halsen på ett långt snöre, så att den bars frampå bröstet.

Ångbåtar gingo mellan många städer redan på 1850-talet, men endast på dagarna; — till Stockholm kunde man från vår ort sålunda resa sjöledes från Norrköping eller Nyköping. Först kring 1860 kommo nattbåtarna i gång på denna led (Norrköping —Stockholm) och ansågs detta som en mycket snabb färd till hufvudstaden.

Västra stambanan blef, som man vet, färdig ända från Stockholm till Göteborg först i november 1862. — Och det var nog med järnvägarna och de därigenom lättade kommunikationerna, som lefnadssättet på landet undergick förändringar i ett och annat, fort nog på 1860-talet.

— — —

Till och med sjukdomar kunde det finnas olika då mot nu. Difteri t. ex. hörde man ej talas om förr än i början af 1860-talet, och eksem icke förr än långt senare. Influensa kallade man på 1850-talet vanlig snufva och hosta — som äfven, jämte förkylning af hufvudet i någon form, benämndes "fluss" eller "flussfeber". Men den nuvarande influensan med dess symptom hade icke gjort sitt inträde.

Däremot grasserade hvarje vår frossan — hvilken var något helt annat, och hade ett ganska underligt förlopp. Vanligast var "annandagsfrossan", då patienten fick ett häftigt anfall däraf hvarannan dag, men var "fri" dagarna emellan, och kände sig då vanligen frisk, fast matt och klen. Anfallet började med stark frysning och den sjuke kunde icke på något sätt bli varm, förr än efter vissa timmar då feber infann sig, vanligen ganska stark, hvilken slutligen bröt sig i den ymnigaste svettning. Och så var anfallet öfver, patienten kände sig bättre och ville ha mat. Dock var det mycket noga med dieten vid denna sjukdom. Ty man fick lätt recidiv vid minsta oförsiktighet eller förkylning, äfven rätt långt efter sedan man ansåg sig botad. — Det enda verksamma medlet mot frossan var kina, som togs i ganska stora kvantiteter, och ofta måste man medicinera långt efteråt. Men ingen medicin fick tagas under själfva anfallet, utan endast på "fritiderna".

Sjukdomen kunde stundom uppträda som "hvardagsfrossa" eller "tredjedagsfrossa", — då anfallet kom hvarje eller hvar tredje dag — och ansågs då svårare att bota (eller "slippa", som det kallades.) — Första gången man fick frossan kallades den "ältan", isynnerhet om den träffade barn, och för den fanns flera särskilda kurer. Den som en gång haft frossan fick lättare om den igen, ofta för hvarje vår, så att det kunde vara personer som "fröso" (som det hette) år efter år. Sjukdomen var aldrig direkt dödlig, men det kunde hända att den som sålunda fick om den gång på gång slutligen fick vattusot och liksom tynade bort. Ty denna sjukdom tog mycket på krafterna. Små barn och gamla personer voro minst utsatta därför, men den angrep helst ungdom och folk i den kraftfullaste åldern. Det ansågs att vattenrika eller vattensjuka trakter mest framkallade den.

Under hela 1850-talet grasserade den envist, begynnande vid islossningstiden, men upphörde framåt försommaren. Den ansågs icke smittosam, endast "gångbar". — Redan till nästa decennium var den så godt som försvunnen.

— — —

På den tiden fanns det i bygderna bland folket mer än ett s. k. "original", hvars personlighet och öden väl kunde vara förtjänta att ihågkommas. Så t. ex. bodde däruppe i Kolmårdsskogen mer än en gumma, som själf byggt sin lilla torftiga stuga — en af dessa gummor blef till och med hundraårig. Där kunde också bland folket påträffas dolda talanger och konstnärsanlag, hvilka om de vid en senare tids tillfällen fått sin utveckling, kanske kunde blifvit framstående. Det gafs äfven hjältar i tålamod och själfuppoffring, som lefde i det undangömda. —

Men jag vill här blott omnämna ett par af de anmärkningsvärdaste personerna, som jag minnes.

I Östra Vingåkers fattighus bodde på 1850-talet — och långt därförut — en gammal landtvärnist, Lars Stengvist, som var född inom nämnda församling. Han hade fått båda armarna afskjutna af en kanonkula under 1808 års finska krig — den ena nedanför armbågen och den andra ofvanför. Han kunde dock utföra ett och annat göromål, såsom att hämta vatten ur brunnen, därvid han med en lång stång med "klyka" nedsänkte och upphämtade ämbaret, det han sedan hängde i armbågsvecket på den längsta armstumpen, då han bar in det.

I Östra Vingåkers äldre kyrkoböcker stå några korta fakta ur hans lif antecknade, såsom födelseår 1784 och dag, samt föräldrar och hem, jämte en kort uppgift om att han blef utskrifven bland landtvärnet 1808, och fick båda armarna afskjutna "af en 24 pundig kanonkula", tillika med några vidare data, och att han sköttes af sin mor, så länge denna lefde.

Men mera belysande är hans egen berättelse, samt uppgifter af andra personer som lefvat vid denna tid, hvarom anteckningar ännu finnas. Så uppgifves, att endast från ofvannämnda församling utskrefvos som landtvärn 30 man — och af dessa återkommo blott några få till hemorten! Om antalet af dessa finnas olika uppgifter: sju, två eller blott en. De flesta hade ej ens som Stengvist deltagit i någon strid, utan dogo på lasaretten eller fröso ihjäl på Ålands haf. — På den tiden var Georg Vougt prost och kyrkoherde i Östra Vingåker — en myndig och sträng man. När Lars Stengvist efter hemkomsten och tillfrisknandet ville gifta sig med sin fästmö, som trots att han återkommit som krympling dock var honom trogen — då sade "vördig prosten" nej! En man utan armar kunde han icke tillåta att gifta sig! — och därvid blef det, trots landtvärnistens påstående att han just därför så mycket bättre behöfde "ena hjälp". Så att den gången blef intet giftermål af.

Prosten måtte dock ha blifvit medgörligare på ålderdomen (han lefde ända till 1839) ty i kyrkböckerna står antecknadt att Stengvist sedermera var gift två gånger, 1831 och 1837. Men om någondera bruden var den gamla fästmön, förmäler ej historien. Troligare är att giftermålet så sent skett af mera praktiska skäl, då han ej längre hade moderns omvårdnad. Änkling blef han ändock och var i nära tjugo år sedan, samt kom då snart nog till Östra Vingåkers fattighus. Förut hade han lefvat af att ha en liten handel. — De sista åren af sitt lif fick han tillbringa i egen stuga. Det gjordes nämligen en insamling därtill för hans räkning, och som en kunglig person — jag vet ej rätt om det var Carl XV eller någon annan — lämnat bidrag därtill, kallade gubben sin stuga

"Kungsholm". — Här sköttes han af en hushållerska och hade en lugn ålderdom, men fick ej fullt i två år njuta däraf. Han dog, omkring 77 år gammal, i början af år 1861.

Att han var en förnöjd och gladlynt man, framgår särskildt af den skildring i nedanstående lilla poem af ett sammanträffande med gubben, hvilket författarinnan haft (signaturen "Cecile"=Charlotte Indebetou) och som ju förtjänar att bevaras från glömskan.

Det stod infördt i en tidning vid uppropet om insamlingen till hans stuga:

Landtvärns-soldaten.

Framåt vägen går en gubbe,
rask är gången, glad hans blick,
lätt han bär på breda skuldran
en bunt väf i bästa skick.

"Köp af väfven!" gubben ropar,
"fyrti alnar, intet mer,
en 'plåt' alnen" — och beställsamt
tar han den från skuldran ner.

Ja, han tog — men utan händer,
ty vid axlarna är kvar
tvenne stumpar blott af armar,
— ingen hand den arme har!

"Gubbe," frågar jag, "hur länge
har du lefvat utan hand?"
— "Femti år se'n," gubben svarar,
"gaf jag dem för kung och land.

I augusti hundraåtta
var jag med på Ålandshaf,
på kanonslup, sköt på ryssen,
såg hans båtar gå i kvaf.

Sextifyra skott vi skjutit,
jag stod just att hala ut
till ett nytt — då kom en kula,
och för mig den gjorde slut.

Ned i sjön föll vänstra armen,
högra handen till min fot,
och den knöt sig än i fallet
emot fienden till hot.

Men jag sprang längs hela båten
fram till löjtnanten där stod,
rapporterade förlusten,
tecknande min väg med blod.

Oförbunden öfver natten
som i drömmen se'n jag låg,
tänkte på min fästmös jämmer,
kom min egen ej ihåg."

— "Och du lefver?!" — Gubben smålog:
"Lefver ännu, som ni ser,
men på sjukhus fick jag komma
och sköt inga ryssar mer."

"Från din socken, huru många
gick som landtvärn till armén?"
— "Tretti gingo — och tillbaka
kom blott jag, ej fyllest en!"

"I ditt hem var många söner?"
— "Endast jag, men måg också,
och till landtvärn togs den ene,
då en bonde hade två."

"Stor var väl föräldrasorgen,
då den ende sonen gick?" — —
— Gubben teg, och bort han vände
sin förut så muntra blick.

"Värst dock för dig själf att komma
som en hjälplös krympling hem?"
— "Åh," sad' gubben, "modet faller
icke bort vid första lem!"

"Men din fästmö — hon förskräcktes
och hon öfvergaf dig?" — "Nej!
Hon stod fast vid gammal kärlek
och hon öfvergaf mig ej!"

"Men en mänska utan händer
får ej giftas!" prosten sa'. — —
"Den behöfver mer än andra,
kvinnan till sin hjälp," sa' ja'.

"Du har mor, det är tillräckligt,"
prosten sade, blef därvid...
— Fick pension och får den ännu
sedan femti'åra tid.

Först af mor, och se'n af andra
jag nödtorftig hjälp har fått, — —
det är ej så kinkigt med mig,
blott det någorlunda gått." —

Härvid tager strax den gamle
åter bördan på sig fort,
tål ej höra sig beklagas,
vandrar därför hastig bort. — —
— — —

Tro ej att det är en saga,
som jag här berättat, — sant
är alltsammans; invalidens
namn och hemvist är bekant.

Från min tidigare barndom minnes jag också att i trakten fanns en målare som hette Engman. Han målade golf, — men han målade också porträtt, efterskickad till herrgårdarna i orten. Om hans arbeten i den vägen hade något verkligt konstvärde, känner jag ej — men de hade oftast den eljes icke alltför vanliga förtjänsten att träffa likhet med originalet. — Mannen har äfven målat altartaflan i Östra Vingåkers kyrka: kopia af en känd tafla af Rubens, "Nedtagandet från korset". Engman tyckes ha varit en "tusenkonstnär"; han var icke blott målare, i alla bemärkelser, samt dessutom "dekoratör" (som det nu kallas) och satte upp gardiner — något som i äldre tider fordrade stor noggrannhet och konstfärdighet — utan han var också en skicklig kock. När någon större festlighet skulle försiggå på herrgårdarna, efterskickades ofta Engman att ansvara för matlagningen. Och att den blef till både värdinnans och gästernas belåtenhet, har man "svart på hvitt" på i gamla bref från den tiden.

Engmans verksammaste tid torde egentligen ha infallit något tidigare, på 1830- och 40-talen; men han fanns kvar på orten ännu kring 1850, då han bebodde en stuga vid en gård i norra Kolmårdstrakten. Om han sedan dog eller bortflyttade, minns jag icke.

Hvarifrån han kommit till orten, vet jag ej med säkerhet, men har hört sägas att han i början skulle varit "hofmästare" (eller betjänt?) hos grefve Claes Lewenhaupt på Claestorp (död 1848).

Ett intressant praktverk.

BLAND UTLÄNDSKE NAMNKUNNIGE MÄN, som under Sveriges stormaktstid åtnjöto skydd mot politisk och religiös förföljelse, var rättsfilosofen och historikern Samuel Pufendorf en af de märkligaste. Han blef också knuten med starkare band än många andra till vårt land genom längre vistelse där och genom betydande insatser i vår odlings historia. Pufendorf, som var sachsare till börden, hade vunnit sin utbildning vid universiteten i Leipzig och Jena och år 1661 erhållit en personlig professur i Heidelberg. Sedan han måst lämna denna befattning år 1667 blef han juris professor vid den nyupprättade akademien i Lund och verkade där till år 1688. Under denna tid utgaf han flera om hans historiska lärdom och intressen för den svenska häfdaforskningen vittnande arbeten, och två år efter hans död eller 1696 utkom hans mest berömda och ryktbara verk: Carl X Gustafs historia eller De rebus a Carolo Gustavo Sveciæ Regis gestis commentatorium Libri septem. Redan följande år följdes denna latinska upplaga af en tysk och en fransk, men ej förrän nu har tack vare den välkända förläggarfirman hrr Wahlström och Widstrand en svensk öfversättning af Pufendorfs i så många hänseenden märkliga verk införlifvats med vår egen historiska litteratur. Arbetet skall omfatta två band i originalverkets pompösa format och innehålla dettas samtliga illustrationer eller mer än 100 kopparstick efter Eric Dahlberg m. fl. samt betinga ett bokhandelspris af 50 kr. Dessutom utgifves en bibliofilupplaga i 300 numrerade exemplar, tryckta på extra fint papper, till ett pris af 125 kr. Det första häftet är nyligen utkommet och det ståtliga arbetet, som på det lifligaste anbefalles till alla bibliofiler, beräknas föreligga fullfärdigt under loppet af år 1914.

Adelborg.

Af UVA URSI.

(Forts. o. slut.)

NÅ, KOMMER KARLEN?" BLICKEN flyttades från den tomma dörröppningen till flickan, som satt med parfveln i sitt knä.

"Ja," svarade hon sakta och strök barnets blåröda händer.

"Åh kors för — är det — hm — han? mannen?" Utan att invänta svar damp grosshandlarn tillbaka i stolen, så att alla resårer klungo.

"Jag kunde ha sagt det i går, men farbror ville ingen berättelse."

"På sätt och vis, men du svarade allt slugt —"

"Och min farbror drog slutsatser alldeles för kvickt!"

"Så, så, så, nu har han i alla fall sin hundralapp från fröken Hegardt."

"Adelborg tackar fröken Hegardt — som är mycket, mycket glad..." Hon såg bort på farbror Leith, som hon gärna gifvit en klapp, men han var icke fallen för dylikt, och Adelborgs gråbleka kind fick den i stället. Med blicken in i ett sjöstycke på väggen satt grosshandlarn och gnuggade sina händer, ganska tillfreds med att åter kunna uppta idén med flickan och "mönstret".

"Oss emellan!" sade han kort med en sidoblick åt Louise, när en telefonafringning hördes och strax därpå steg.

"Se det var rätt, Louise, att du håller farbror sällskap! Än liten då, är du trött, min pys eller skall du in till syskonen och fortsätta leken nu?"

"Jo, nu ska vi gå, chokoladen väntar." Louise tog barnet vid handen och de gingo.

"Inte lik sig i dag, eller hvad?"

"Jag vet inte," sade fadern, "det är nog något. Hon verkar upprörd och det är olikt henne. Jag förmodar den där familjen ligger henne i tankarna — jag har lofvat henne bistå den litet, så pass jag kan, man har ju redan sina familjer..."

Grosshandlarn gruffade något i mustascherna och tände cigarren, som slocknat.

"Dina åsikter om penningunderstöd måste man på det högsta gilla, kära bror — såvida man bara inte råkar in i något slags undantagstider, som fordra alldeles extraordinära åtgärder. Då måste man lägga om schemat helt enkelt, det hjälper inte annat, om inte hela massor af vårt folk skall dö hungersdöd och rasen bli försämrad af svält och farsoter. Bidrar hvar och en efter råd och lägenhet, kan åtminstone en del af massan räddas, till dess de bättre tiderna åter inträda."

"Javisst, min gubbe," grosshandlarn lyfte hakan, och blicken hamnade på portiärstången, "men då torde man fått smak på lättjelifvet och skall svårligen återgå till det dagliga arbetsjobbet. Man har blifvit ovan och styf i lederna under sötebrödsdagarna och skall skylla också detta på oss, när vi sedan i bättre tider dra in på de pekuniära understöden — neej, det är nog ingen lek det heller, att dela ut sina pengar och säga, var så god, mitt herrskap!"

Direktör Hegardt teg och lyssnade till det skrattande stojet bortifrån våningen.

"Förlåt!" han gjorde ett kast på hufvudet och satte sig upp. "Ja, det är just konsten att kunna skilja det dåliga subjektet från det goda och åt arbetet bevara den, som har förmåga och framför allt vilja till arbetet. Det finns åtskilliga sådana ännu i vårt land, fastän de evigt oförnöjda och pockande fördärfva konjunkturerna för både sig själfva

och dem med sitt ständiga käbbel och missnöje." Han reste sig. "Men nu är nöden här. Och nöden måste afhjälpas, de många sämre, ovärdiga elementen till trots."

"Nå, men hur skilja dem! Eller står det skrifvet utanpå, "värd" — "icke värd"..."

"Det ges präster och församlingsdiakonissor och skyddsföreningar, de förstå nog att värdera både individen och hvad som viktigast göres honom behof, såvidt detta står i en människas förmåga. Den här parfvelns far t. ex. skall vara en aktningsvärd karl. Skicklig för detta arbetare på ett skeppsvarf, men hvad betyder sådant vid arbetsinställelse! Och när tiden är inne, blir det gatan, äfven för familjen." Han gick bortåt golfvet.

"Det finns allt åtskilliga, vill jag lofva, i en dylik belägenhet, eller hvad säger du?"

"Asch för tusan, hvad skall jag säga — skål!"

Grosshandlarn tog en klunk ur punschglaset, men direktör Hegardt log fint. Det flinthårdt envisa, topp tunnor rasande, glömde att bullra och inlät sig i resonemang... Hur långt skulle det avancera där invändigt i det fördolda, det som redan börjat, om han icke såg allt för miste —!

"Omständigheterna fordra visst i alla rimligheters namn extra åtgärder..." hade grosshandlarn fortsatt, "men ingalunda i form af pengar, det medger jag aldrig. Utan arbete, arbete, arbete, rätt och slätt! Summorna skulle användas till återupprättande och igångsättande af arbetsföretag och fabriker. Det är min åsikt, och då skulle jag gå med på ett hörn."

"Tja, det går nog an att tala teori, så länge man inte själf suger på ramarna. Men apropå..." Direktör Hegardt förde sin gäst in på annat ämne för att inte köra saken till leda. —

I tamburen lade Louise af hatt och kappa efter att ha följt barnen till spårvagnen. Hon var röd af lek och ras, men i blicken brann febern alltjämt. En feber af fasa öfver det hon lärt känna denna dag. Utan att störa samtalet satte hon sig tyst innanför dörren.

"Men till missionen går ju hundra tusental..." fru Hegardt lekte med ringarna på sina hvita fingrar. "Hvarför ta de icke dem och hjälpa i sina egna knutar i stället!"

"Det har ni sjutton så rätt i, fru Hegardt, minsann om kineserna, de sötungarna, göra annat än flina i mjugg åt oss barbarer och våra representanter. Ha ha, för tusan, och det gör de rätt i!"

Fru Hegardt steg upp och gick. Grosshandlar Leith med sitt robust simpla sätt var henne ibland alltför rå. Hon hade blinkat åt Louise att följa, men flickan satt som så många gånger förut olydigt kvar.

"Kors hvilken hushållning! Slikt ödsel med ett fattigt lands fattiga slantar på så'nt där kineseri och hednaomvändelse, som bara är förspilld energi, det är så man kunde — spotta. Fy fan!". Grosshandlarn häfde sig röd och uppretad bakut i länstolen som skalf.

Louise satt och såg på sin fars panna med de många tankevecken.

"Ursäkta," sade direktör Hegardt, som länge suttit tyst. "Jag tror det är fråga om ett misstag härvidlag. Att rikta främlingar på sina närmastes, sina egnas, bekostnad vore onekligen ett missgrepp. Men när den summa som går till yttre missionen, enligt hvad man hört och som väl icke får betviflas, egentligen lär vara en bagatell mot den, som af missionsförbundet hopbragts att komma vårt eget land till godo, så har man ingenting att säga om detta, tycks det mig. Men hednamissionen och dess arbete är sedan en sak för sig. Deras vilja är god och präktig, och resultatet kan man icke bedöma så där på rak arm. Det finns med ett ord summor, som gå till onyttigare ting."

"Nå, farväl, svenska pluringar, res i frid!" Grosshandlarn slog vinkande ut med handen. "Men jag tänker vår Herre såge i alla fall inte snedt på, om de nu gick till Sverige i stället för Kinesien!"

"Till de eventuella arbetsföretagen?"

Grosshandlarn, som var ohågad reta upp sig i vidare dispyter, smuttade grymtande på sitt glas och slöt ögonen. Han hade sex dagars strängt arbete, och på den sjunde samlade han kraft och hjärna för sex nya.

"Om jag hade era pengar..." Louise afbröt sitt framkastade skämt.

"Hvad skulle stumpan göra då?" sade pappa.

"Jag vet nog," sade farbror, "från den dag hon finge våra kassor omhand, skulle vi inte kunna uppbringa en sillstjärt i alla Sveriges butiker. Var det inte så?"

"Ungefär!" Louises ansikte lyste mot farbror, som hela eftermiddagen varit vid ett af sina bättre humör. "Men jag trodde inte att farbrors kassa var så stor, riktigt."

"Pyttsan, då trodde du fel!"

"Åh? Då blir det kanske till en extra grötafton på arbetsstugan någon gång längre fram — snälle farbror, vi är ju inga kineser..."

"Det är därför ni inget få heller! Vore ni bara små snedögda hårpiskfulingar, skulle man genast ta hand om er, och ni lefde flott till världens ände!"

"Nej, vi ska inte skämta." Hon bytte om ton. "Farbror har inte sett det och inte pappa. Det är ohyggligt."

"Hvilket? Och hvad är det du har sett?" Fadern såg på sin dotter. Hon hade rest sig och ansiktet var plötsligt hvitt.

"Ni vet det inte, ingen vet förrän han har sett det, men jag har varit där —"

"Hvar?" sade fadern befallande och hade lagt handen på hennes arm.

"Hos fattigdomen."

De svarade icke något, och hon talade ansträngdt med hastig andhämtning:

"Jag hade läst om det — hört berättas — men det är — låter beskedligt innan man sett det, tomt. Sedan begriper man. Där uppe i bergen, ni vet inte —" Hon var andfådd och stötte fram orden likt en som är på språng:

"— det var tjut och vrål och prygel och sjukdomar. Och sår och allt hemskt. Förvridna, gräsliga människor, stackars förfärliga människor, och stank." Hon hämtade andan med fingrarna mot halsen. "Man vill kväfvas, inte bara af lukten, det är — därför att det är människor, ni förstår m ä n n i s k o r! Som få uthärda sådant, lefva i sådant... Och hvarför lefva de! Hur kunna de lefva vidare! J a g ginge i sjön." Nu först kände hon faderns fingrar, som hela tiden strukit öfver hennes hand. Louise såg in i hans ögon.

"Vet du det? Att fattigdom inte bara är fattigdom, utan också smuts och fulhet, brott, och råhet, allt ondt. Första gången man ser det, är det som — något som — ja, in der Hölle..."

"Och oförskylldt födas alltjämt människor till detta lif, som är en hemsk och grym pina." Louise satt med blicken stelt på lampans gröna sidenskärm. Det hade blifvit tyst, ingen sade något.

Grosshandlar Leith började arbeta sig upp ur länstolens djup, då tårna och en ekstol kommo i skramlande kollision.

"Ursäkta! Nå kors, hvad ska de då också på fötterna... Skål, Hegardt, hvad tänker du om det här? Vore man "mönster", sparde man kanske in sina glas under ett år — de kunde min själ sätta några fabrikshjul i gång!"

Direktör Hegardt nickade frånvarande utan att se upp.

"Toaletter, juveler, fester, bjudningar, spritdrycker, tobak — vi hjälpas åt efter råd och lägenhet, fattig som rik, att offra summor på vår yttre och inre människa u t ö f v e r behofvet. Se häri, om i något, vore reformer just af nöden! Litet hvar skyller man så gärna på andra orsaker för rådande missförhållanden, men man är själf alltid delvis en."

"Man själf ja, pappa har rätt. Men skulle det hinna göra nytta i vinter, finge man börja reformera sig genast..."

"Jo, du har så rätt, flicka — skål, Hegardt." Och grosshandlarn tömde sitt glas.

När han sent omsider stöflade ned för de hegardtska trapporna — hissverktyg begagnade han af princip aldrig — blef han stående i hvarje afsats för att betrakta sina fötter. Våpet hade satt fram vänstergaloschen till höger och högergaloschen till vänster, och det hade upptäckts af grosshandlarn, innan Louise hann rätta det.

"Det var också sjutton, människa, tror hon mina ben sitter i kors!" och grosshandlarn hade släppt rocken, som fick tas åt köket och undergå extraborstning.

I sista afsatsen kom han på det klara med, att galoscherna verkligen efter all villervalla ändå hamnat på rätta ben, och tanken hoppade öfver till eftermiddagens samtal...

"Nå," nickade han och sköt upp slängdörren, "flickan är en ganska bra människa, som jag alltid trott, bara lite för blödig. Men kors i alla dar, hon är kvinna också, stackare! Och historien med Adelborg — hvilka rasande galenskaper man kunde komma på!"

Högt skrattande trädde grosshandlar Leith ut i dimman, och hans käpp stötte hårdt mot den våta stenläggningen. — — —

Louise fortsatte läsningen af sitt bref, medan hon sprang omkring i rummen af glad upphetsning:

— — men märk väl, jag frångår icke mina principer: jag blott öfverflyttar denna sjättedel af mina inkomster på dig att handhafvas efter eget godtfinnande eller i samråd med någon inrättningsperson. Behagar du då köpa sill och mjölk, så är det du, som presentar sillen och mjölken och inte grosshandlar Leith. Jag hoppas, du kan så pass filosofi, att du förstår detta. Och är det inte filosofi, så låt det vara hvad sjutton det vill. Farbror Leith.

Nederst en rad så lydande:

Tillåtes "mönstret" komma med mig på visit nästa söndag?

"Det får mönstret så gärna!" svarade Louise i telefon.

"Mönstret och jag äro ju redan förlofvade. För oss själfva." Men det sades bara helt tyst.

"Uppsalasången."

Ett specialnummer,

helt och hållet ägnadt åt den uppsaliensiska studentsången blir n:r 38 af Idun, detta med anledning af "Allmänna sångens" 100-årsjubileum, som då firas med två stora konserter i universitetets aula i Uppsala den 20 och 21 sept. Återförsäljare torde i god tid rekvirera af det intressanta och rikt illustrerade numret, som helt visst får en lika strykande åtgång som våra alldeles slutsålda Carl Larsson- och Christina Nilsson-nummer. Lösnummerpriset det vanliga.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Hafre-Gryn och Hafre-Mjöl

Gyllenhamar

Gif barn den bästa näring och de växa upp till friska människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 31 AUG.—6 SEPT. 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med skinksås; kräftor; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Tomatpuré; fisksufflé med hollandaise; lammkotletter à la Maintenon med ärter och blomkål; äppelbeignet med vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Persiljefylld kalfbringa med potatis och lingon; körsbärssoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; rissoler af kalfkött (rester från måndag) med smält smör; mjölk; kaffe eller te. Middag: Selleripuré med rostadt bröd; gädda stekt i filéer med pressad potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt sill med grädde och lök samt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med gräddsås och pressad potatis; blåbärskompott med vispad grädde och schäferhattar.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kokt frankfurterkorf med smält smör, rifven pepparrot och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxsvanssoppa; risgrynspudding med saftsås.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt färsk strömming med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med stufvad blomkål; saftkräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekta köttbullar med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med smält smör; filbunke.

RECEPT:

Tomatpuré (f. 12 pers.). 5 chalottenlökar, 1/2 kg. röda tomater, 80 gr. smör, 6 msk. mjöl (60 gr.), 3 lit. mörk buljong, salt, socker, cayenne.

Beredning: Löken skalas, hackas groft och fräses väl i 1 msk. af smöret. Tomaterna rensas, sköljas, skäras i klyftor och få koka tillsammans med löken och 1/2 lit. af buljongen, med tätt lock, omkr. 3/4 tim. Tomaterna passeras. Smör och mjöl fräsas 2 min., purén och resten af buljongen spädas på och soppan får koka under rörning 5 min. Den afsmakas med kryddorna och serveras med stekta brödskifvor.

Fisksufflé (f. 6—8 pers.). 3 kkp. kokt fisk (1/2 kg. gädda), 80 gr. smör, 80 gr. mjöl, 5 dcl. kokande mjölk, 5—6 ägg, 2 tsk. salt, 1 tsk. socker, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Den kokta fisken raspas fin som risgryn med en gaffel. Smör och mjöl fräsas 2 min., mjölken spädes på och såsen får koka 5 min. Den hälles upp i ett fat; när den svalnat, tillsättas äggulorna, en i sänder, och smeten röres 10 min. Fisken blandas i jämte kryddorna och de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan afsmakas, hälles i smord och brödbeströdd pajform och gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 45 min. Användes bleckform, gräddas sufflén i vattenbad i ugn omkr. 1 tim. och stjälpes upp. Sufflén serveras genast den tagits ur ugnen som mellanrätt med hollandaise.

I stället för fisk kan kalfbräss, fågel eller vildt användas.

Lammkotletter à la Maintenon (f. 6 pers.). 6 stora lammkotletter, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till färsen: 1/2 hg. stekt kalf- eller hönskött, 50 gr. salt oxtunga, 2 tryffel, 1 msk. smör (20 gr.), 1 tsk. hackad chalottenlök, 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 dcl. buljong, 1 äggula, salt, hvitpeppar, 1 msk. hackad persilja, 1 äggula till pensling.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 1 1/2 dcl. köttsky eller buljong.

Beredning: Kotletterna torkas med en duk, urvriden i hett vatten, putsas, bultas på båda sidor och ingnidas med kryddblandningen. — Köttet, tungan och tryffeln skäras i små, jämna tärningar. Smöret och löken fräsas med mjölet 2 min., buljongen tillsättes och såsen får koka 5 min. Den uppvispade äggulan röres i tillika med köttet och svampen, färsen afsmakas med kryddorna och persiljan och får kallna. — Kotletterna stekas 4 min. på den ena sidan i hälften af smöret. De läggas därefter på ett skärbräde med den stekta sidan upp. Färsen delas i 6 lika delar och bredes ut på kotlettens stekta sida samt penslas med den uppvispade äggulan. Resten af smöret fräses i stekpannan, kotletterna läggas i med färssidan uppåt och gratineras i ugnen omkr. 8 min. De uppläggas på varmt serveringsfat, pannan vispas ur med köttskyn, såsen får ett uppkok, afsmakas med 1 tsk. kallt smör och hälles öfver kotletterna. Pappersmanschetter trädas på benen. Garneras med ärter och blomkål.

Äppelbeignet (f. 12 pers.). 280 gr. sötmandel, 12 bittermandlar (omkr. 12 gr.), 250 gr. strösocker, 2 hg. fint smör, 4 äggulor, 15 gr. hvetemjöl, 2 äggvitor.

Äppelkompott: 2 hg. socker, 4 dcl. vatten, 2 lit. äpplen, saften af 1/2 citron eller 1 msk. ättika.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. finstötta skorpor.

Beredning: Mandeln skållas, torkas i ugnen och drifves genom mandelkvarn, hvarefter den stötes mycket fint med sockret i stenmortel. Smöret smältes, får kallna och röres, tills det är hvitt och pösigt, då äggulorna, en i sänder, tillsättas jämte mandelmassan och mjölet, och degen omröres väl. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna.

Till äppelkompotten kokas sockret och vattnet till en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas tunt, skäras i 4—6 delar, allt efter storleken, och kärnhusen borttagas. Äpplena läggas, allt efter som de skäras sönder, i 1 1/2 lit. vatten, tillsatt med citronsaften eller ättikan. Endast så många äppelklyftor, som få rum på ytan af sockerlagen, upptagas isänder, få rinna af på duk, läggas i sockerlagen och få koka nätt och jämnt mjuka, hvilket pröfvas med en vispkvist. De uppläggas med hålslef och ett fat och få kallna.

En kopparform eller stekpanna smörjes med kallt smör och beströs med stötta skorpor, den beklädes därefter på bottnen och kring kanterna med en del af degen samt fylles till tre fjärdedelar med äppelkompott. Den öfriga degen bredes ut som ett lock öfver äppelkompotten. Puddingen gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 3/4 tim., uttages och får stå 1/2 tim. innan den stjälpes upp på silfverfat eller tårtskål med tårtpapper. Serveras ljum med vaniljsås.

Blåbärskompott (f. 6 pers.). 1 1/2 dcl. strösocker (128 gr.), 2 dcl. vatten, 1 lit. blåbär.

Beredning: Af vattnet och sockret kokas en tunn, klar lag. Blåbären rensas, sköljas i silfat och få väl afrinna, hvarefter de läggas i sockerlagen och få koka 4—5 min. Upptagas med hålslef och läggas i varm kompottskål. Lagen kokas därefter, tills den är simmig och hälles genast öfver bären. Serveras kall med vispad grädde.

Risgrynspudding (f. 6 pers.). 2 dcl. karolina-risgryn (2 hg.), 3 msk. smör (60 gr.), 1 1/2 lit. mjölk, 1/2 tsk. salt, 2 msk. socker (30 gr.), 20 sötmandlar, 10 bittermandlar, 40 gr. vanliga russin, 3 ägg.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 stötta skorpor.

Beredning: Risgrynen sköljas i kallt vatten, påsättas i kokande mjölk och få koka under rörning omkr. 15 min. Gröten upphälles och blandas genast med det kalla smöret, kryddorna, den skållade och malda mandeln samt de väl sköljda, förvällda och urkärnade russinen. När gröten är kall iröras äggulorna och de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hälles i smord och brödbeströdd pajform och gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 1 tim. Serveras varm med saftsås.

Stufvad blomkål (f. 6 pers.). 2 medelstora blomkålshufvuden (1 kg.), 1 1/4 lit. vatten, 2 tsk. salt (10 gr.).

Hvit sås: 2 msk. smör (40 gr.), 5 msk. mjöl (50 gr.), 2 dcl. kålspad, 3 dcl. grädde eller mjölk, (1 äggula), salt, socker, hvitpeppar.

Köp Schweizer's Siden

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört: **Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline, Mousseline** 120 cm. bredt från 95 öre metern, **Sammet** till klädningar och blusar. **Plysch** till jaketter och kåpor. Såväl som **blusar** och **rober med äkta Schweizerbroderier** i batist, ylle och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.**

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Kombinerad
Bosättnings-
och
Lifförsäkring
är det mest praktiska sätt att medels **årliga inbetalningar** erhålla ett **eget hem** till **samma pris** som vid **kontant likvid.** Prospekt och närmare upplysningar erhållas gratis och portofritt, om denna annons åberopas.

A.-B. Nordiska Kompaniet,
Kungl. Hofleverantör.
Stockholm.

Stadion, Nobless
fin Smörkex.
AKTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
Kungl. Hofleverantör.

Obs.!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska
Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

ARI-MAN

Vid emaljmålning af husgerådssaker af trä, bleck, korgarbeten, blomkrukor m. m., bör alltid den bästa emaljfärgen användas. Ingen kan i hållbarhet och brilliant utseende mäta sig med **Chinalack.** Arsenikfri enligt nya giftstadgan.

Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

Svaga och blodfattiga, barn och äldre, böra använda Vasens "Ferrol", hvilket stärkande järnpreparat hastigt ökar kroppsvikten. Föredrages lätt af alla. På alla apotek till 2 kr. fl.

"Gemlas" hopfällbara
Reformbord
äro bäst — säljas mest.
Praktiska!

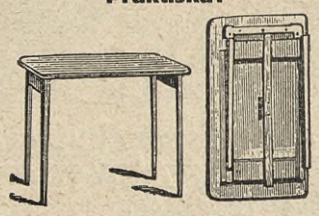

Solida! Billiga!

Böra ej saknas i något hem!

Tillverkas i flere olika modeller och prislägen.
Erhålles i hvarje välsorterad leksaks- och möbelaffär.
Gemla Fabriks A.-B., Diö.

Från YSTAD HAPARANDA
användes **YVY tvål.**
Säljes i hvarje välsorterad parfym- och herrekiperingsaffär för 50 öre pr st.
Österlin & Ulrikssons Kem. Tekn. Fabrik,
— YSTAD —!

En sparsam HUSMODER
använder alltid **Bäcksins**
Amerikanska Jästpulver
Tillverkas af
OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG.

Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

Konservapparater, Burkar, Syltkrukor, Glas, Porslin, Lampor m. m.
Billigast hos **Svenska Glas- & Porslinsmagasinet,** 4 Östermalmstorg, Sthlm.
Illustr. priskurant mot 10-öres porto.

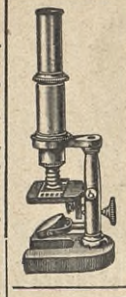

E. Leitz' Mikroskop,
Prismakikare och **Ernemans Fotografiska Kameror** till fabrikspris + tull och frakt. Moderata afbetalningsvillkor.
Generalagent för Leitz:
Ax. Lundqvist,
Handtverkaregatan 15 A,
STOCKHOLM.
Allm. 101 81. Riks 87 30.

MAIZENA
Oumbärlig vid tillredning af gröt, puddingar, bakverk etc.
Bästa näringsmedel för barn och sjuka!
Säljes öfverallt i 1/4- och 1/2-kg. paketer.

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÅENDE VARUMÄRKE
FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-& KORTVARUAFFÄRER.

Beredning: Blomkålshufvudena skola vara hvita och fasta. De gröna bladen aftagas, och det nedersta af kålstocken skäres bort. Kålen sköljes väl och får ligga i ättikblandadt vatten 1 tim. Den sköljes ånyo, påsättes, med blomman nedåt, i kokande, saltadt vatten och får koka 15—20 min., eller tills den är nätt och jämnt mjuk, hvilket pröfvas med en vispkvist. Blomkålen upplägges på sikt att afrinna. Smör och mjöl fräsas 2 min., spadet och grädden spädas på, och såsen får koka 5 min., hvarefter den afredes med äggulan, om så önskas. Såsen afsmakas noga med kryddorna. Blomkålen upplägges på varm karott, och såsen hälles öfver.

Det bästa,
rikhaltigaste och mest utsökta sortiment af Kontinentens allra senaste nyheter:
SIDEN
hafva vi just nu och inbjuda vi ärade kunder till ett besök!
Alla kunna erhålla vår stora profkollektion franko och
Gratis!
representera världens förnämsta sidenfabriker
Besök eller tillskrif
BRUNKEBERGS MANUFAKTURMAGASIN
BRUNKEBERGSTORG 24 - STOCKHOLM
Allm. Tel. 5890 Riks. Tel. 731

För Blomstervänner
att beakta.

Äkta prima Holländska blomsterlökar nu hemkomna och försändes öfverallt mot postförskott eller efterkraf.

Pris och sortförteekning på begäran. För förbrukare af mindre partier har jag kollektioner i tre prislägen som jag särskildt vill rekommendera.

Kollektion n:r 1, pris 1 kr., innehåller 3 st. Hyacinther, 8 Tulpaner, 8 Crocus, 4 Narcissor.

Kollektion n:r 2, pris 2 kr., innehåller 6 st. Hyacinther, 15 Tulpaner, 20 Crocus, 4 Påskliljor, 5 Pingstliljor.

Kollektion n:r 3, pris 5 kr., innehåller 20 st. Hyacinther, 30 Tulpaner, 15 Påskliljor, 10 Pingstliljor, 20 Crocus.

Obs.! Endast prima sorter hvars äkthet garanteras försändes.
Kulturanvisning medföljer.

H. Magnussons Blomsterlöks-Import,
Södra Förstadsgatan 104, Malmö.

SVAR

(Forts.)

N:r 187. Ni skall försöka att allra först få plats på en större herrgård som landtbrukselev ett år. Sedan kan ni söka in vid någon landtbruksskola. Alnarp, Ultuna m. fl. sända er prospekt på begäran med fullständig prisuppgift. Ni kan mycket väl bli landtbrukare med endast folkskolebildning. Det är ni vistas på en herrgård kan ni se om ni finner landtbruket lämpligt för er. Annonsera i spridd tidning. Det är så lätt att få dylik plats. Brukar kosta 600 kr. pr år.
Sissie Maxwell.

— Råder er att begära prospekt från Rösiö landtbruksskola, Hagaberg, Jönköping. Är ni medellös så kanske ni kan blifva befriad från kursafgiften där, och genom självkostning nedbringa omkostnaderna till c:a 25 kr. pr månad. Fullständig kurs pågår vanligen från 1 nov.—15 april.
Inkognito.

N:r 188. Ni bör annonsera om att ni önskar att öfvertaga ett litet bageri så får ni nog svar. Eller också annonsera i spridd daglig tidning och fråga hvar det kunde vara lämpligt att börja dylikt. Hör er noga för innan ni börjar så ni inte kommer till en plats där konkurrensen är för stor. I Stockholm finnas så många bagerier. Inackordering af skolbarn är mycket arbetsamt och många om det också.
Sissie Maxwell.

N:r 189. Begär prospekt och upplysningar från Philp och Hellgren, Stockholms Privatgymnasium; likaså från Palmgrenska samskolan, Stockholm.
Sibylla.

N:r 190. C. J. J. tillrådes att uppmärksamma annonsen i n:r 32 af Idun om »Praktisk Hemkurs», som börjar den 1:sta okt. i Skara. Dess goda referenser borga för ett fullgodt arbete, och torde kursen vara särdeles lämplig för »förlofvad flicka».
E. K—k.

N:r 191. I »Almanack för ungdom», »Kvinnligt Yrkesregister», eller »Kvinnliga Arbetsområden» kan ni läsa om hvad som fordras och hvad ni för öfrigt ville veta.
Inkognito.

N:r 192. Vid inteckning behöfves ingen borgesman. Säkerheten för långifvaren ligger ju då i villan. Vid amorteringslån skall ni ha borgesman.
Sisse Maxwell.

N:r 193. Ni skall skrifva till broderiaffärerna i Hälsingborg och sända prof på märkningsarbete. Bed den person i Stockholm som går i borgen för er att hon i någon broderiaffär där får ett litet kommissionslager till er, af enklare handarbeten, som ni kan sälja i er hemtrakt, till julen brukar det gå bra. Från Bikupan och Arbetsmyran i Stockholm kan ni nog få arbete med märkning.
Sissie Maxwell.

— Vill »Metta hjälpa en annan ung flicka med märkning o. dyl.? Skrif då till »M. E.», Hagelsrum.

— Metta bedes vänligen och ofördröjligen uppgifva sin adress till »Cendrillon», Örebro p. r. för vidare meddelande.

N:r 194. I »Stiftelsen Konung Oscar I:s minne», Stockholm, emottagas äldre bildade fruntimmer. Får eget möbleradt rum, ljus, värme, kost, läkarevård med mera för 450 kronor pr år. Ansökning ställes till stiftelsens verkställande direktör och skall vara åtföljd af präst-, läkar- och frejdebetyg, intyg rörande sökandens samhällsställning och förmögenhetsvillkor af 2 trovärdiga personer eller civil myndighet, borgen af 2 vederhäftiga män för årsafgiftens ordentliga erläggande eller annan säkerhet. — Så finnes »Hemmet för gamla» vid Enskede. Föreståndarinna fröken Lisa Borin adr. Enskede. Hem för »Pauvres Honteux» finns i de flesta städer och län.
Inkognito.

— Utom större anstalter finnas äfven mindre sjuk- och hvilohem i olika delar af landet. Korrespondera t. ex. med Svärdsjö Hvilohem, Dalarne. Där får man ett godt, stilla hem och all behöflig vård.
Prenumerant.

N:r 195. Visst kan ni cykla i byxor. Medför en enkel kjol som ni kan ta på er när ni skall gå in på restauranter.
Sissie Maxwell.

N:r 196. En vacker äkta kamé som köptes nyligen, med infattning af en smal arbetad guldkant, kostade 50 kr.
K.

N:r 197. Fordringarna äro helt små endast folkskolebildning och någon liten praktik å en poststation. Men lönen är också så liten att ingen kan existera på den. Vanligen skötes befattningen som bisyssla.
K.

N:r 198. Om ni tar en rå potatis och gräfver ur den något samt lägger den med det urgräfda ned i blomkrukan skall ni få se, hur efter en kort stund alla de små maskarne krypa upp i potatisen, som ni sedan kan kasta bort och fortsätta med en ny. Se för öfrigt mina svar till n:r 259 för år 1911 samt n:r 70 för år 1912.
Anna H—m.

— Pulverisera kol, helst af furuved och strö ett rätt tjockt lager öfver jorden i blomkrukan. Säkert medel.
Inkognito.

N:r 199. Vänd er till statens normalskola för flickor, Stockholm.
K.

N:r 200. Jag finner det vara min skyldighet meddela, att undertecknad förra våren blef botad för näsrodnad af fru E. Holmin, Lästmakareg. 8, Stockholm.

— Blanda för fem öre glycerinsalfva med saften af en citron och pensla er näsa därmed, den skall snart bli bländande hvit.
Sissie Maxwell.

F. PAULI's PUTSMEDEL

GIVER HASTIGT EN VARAKTIG OCH VACKER GLANS ÅT ALLA METALLER.

Använd alltid
FLORODOL-TVÅL
En verklig balsam för huden.

Tvål- & Parfymfabriken VIOLA, Göteborg.

VIODOL-Tvålen, med största omsorg sammansatt af de finaste ingredienser, är en toalett-tvål af **högsta kvalitet.**

Ett råd
från den gamla fabriken!

Innan Maco-kläder äro fullt torra efter tvätten, är det nödvändigt att i möjligaste mån draga dem tillbaka i deras ursprungliga dimensioner, för att maskorna måtte bibehålla sin naturliga form; sedan strykas kläderna lätt med halfvarmt järn.
Mangling är absolut förkastlig.

Se priskuranten sidan 19 och 22!

NYA TRIKÅFABRIKEN, VALDEMAR NIELSEN,
Etablerad 1891,
BRYGGAREGATAN 4, STOCKHOLM.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Gaby Lambe. Lyckligtvis för er ha vi mera urskillning än ni.

Algot L. Ett brottstycke ur katt-dikten skola vi åtminstone trycka. Se här:

Ja, jag visste, att
du skulle komma
min tillgifna katt
min spisvrås blomma.

Nöj er härmed och kom inte åter.

Sten Storm. Det är bistra tider för poeterna; himlapällen och sommarkvällen, vind och lind och stänka och blänka duga inte längre. Det får vara bättre upp.

O. E—d. Höstdikter? Nej, det är sorgligt nog ändå!

Hildur Nilsson. Vi ha redan svarat ja. Har det ej kommit till er kännedom?

Ulv Kettilson. Uppslaget inte så illa om det blott varit litet bättre behandladt!

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.
Grundad år 1902.

Kursen för flickor, som omfattar 3½ mån., börjar tisdagen den 2 sept. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, uppläggning och garnering; bakning af jäsdegar och finare bakverk; syltning, beredning af saft och gelé. Konservering af frukt, grönsaker och kött; konfektberedning, smörupläggning, dukning, servettbrytning och servering; kökets, spiselns (vedspis och gasspis) och kokkärlens skötande, uppköp av matvaror, bokföring för hemmet; födoämneslära och köttstyckning (5 lekt.) Dessutom en kortare kurs i sjukvård för hemmet samt (valfritt) barnavård.

Kursen för fruar, som omfattar 10 veckor med arbete varje torsdags f. m. från kl. 9 eller ½10 f. m. till kl. ½4 e. m., börjar den 9 okt. kl. ½10 f. m. I denna kurs meddelas undervisning i bakning af jäsdegar och finare bakverk; finare matlagning; uppläggning och garnering; konservering, konfektberedning; dukning och servering m. m.

Aftonkursen, som omfattar 10 veckor med arbete hvarje fredags e. m. från kl. ½6—kl. 9 e. m., börjar den 3 okt. kl. ½6 e. m. I denna kurs meddelas undervisning i bakning; enklare och finare matlagning; uppläggning och garnering; konfektberedning; smörupläggning, dukning och servering m. m.

Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Riks 2035. Stockholm, **Klarabergsgatan 40,** 5 tr., hiss. Sthlmstel. 93 02.

W. Guy Nordensons

välkända teimport rekommenderas till alla, som värdera verkligt godt Te. Utsökta teer af alla slag imp. direkt och levereras i parti och minut fraktfritt. Priskurant och alla upplysningar lämnas af Te-Import, Västerås. Agenter i landsorten antagas.

VÄLMÖBLERADT RUM, med piano, uthyres åt en à två fröknar eller skolflickor. Äfven måltider, om så önskas. Adr. Fru Lundgren, Grefgat. 47, 1 tr., Stockholm.

50-öres tvålar för 20 öre. Finaste, öfverfettade 50-öres tvålar 1 krona pr originalkartong om 5 tvålar vid köp direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm. Prospekt gratis och franko.

En snäll maka

lagar maten efter Bonniers sätt-böcker, så blir

maken snäll!

Gratiskatalog erhålles från *Albert Bonniers förlag, Stockholm.*

Lugna dej, pojke!
Det går på ett par minuter

när man har en
Husqvarna Symaskin.
Förmånliga afbetalningsvillkor.

OM ALLA VISSTE

hur godt hälso- och samt

vanligt kaffe blir, då det *blandas* med VICTORIA-KAFFE, skulle de alltid använda detta utmärkta *kaffetillsättningsmedel.*

VICTORIA-KAFFE

är verkligen välsmakande och i motsats till vanligt kaffe äfven *närande* samt upphäfver till stor del det vanliga kaffets hälsofarliga egenskaper. Blanda därför Edert vanl. kaffe med VICTORIA-KAFFE från *Per Fricks Fabriker, Malmö.*

Engelska sjukan
botas

Snar hjälp
mot Engelska sjukan,

som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år, fås med utvärtes medel af undertecknad, som har 15 års praktik i Engelska sjukans behandling.

De mest framträdande symptomerna äro *blodfattigdom, slappa armar* och *ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit,* somliga äta mycket, men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför *kyla, klåda* och *utslag.* Blir ej slemmet utrensadt uppstår som följd däraf **gikt, reumatism, bleksot, struma** eller brytes kroppen sönder. Personer som årsvis legat på lasarett men ej blifvit botade hafva genom mig blifvit fullständigt återställda till hälsan. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. *Sneda lemmar* kunna bli återställda. Bref besvaras mot dubbelt porto.

Tusentals intyg finnas från såväl äldre som yngre.

N. Mårtensson, Malmö K, *Rundelsgatan 5.*

Läs detta:

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke blifva förväxlad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med äga 35 års praktik ehuru själf endast 32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp

mot Engelska sjukan och Barnförlamning,

så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukan utbryter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: **Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder,** som medför en ryslig **klåda, utslag, lederna** blifva **styfva,** stockar sig slemmet på strupen kallas det **struma.** Sneda lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg.
HANNA BENGTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 53 63

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERSKOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen. Hufvudkontor: Regeringsgatan 113. Afdelningskontor: Högbergsg. 37. Expeditionstid kl. 9—4, lördagar 9—2. Rikstel. 40 47. Personlig inställelse. Betyg böra medtagas. »Anlita närmaste kontor!»

EN enkel och anspråkslös flicka med elementarbildning önskas som lärarinna för tre barn. Svar med betyg och löneanspråk torde sändas till »M. E.», Hedenskog, Råda, Värmland.

DEN 1:ste oktober eller förr sökes en anspråkslös, ordentlig hus- och kammarjungfru kunnig i finare tvätt och sömnad samt en s. k. ensamjungfru eller enkel hushållerska. Rekom. fordras. Svar till »M. A. Avenyen», Göteborg p. r.

GUVERNANT erhåller plats genast för läsåret 1913—1914 å mindre herrgård vid järnvägsstation i norra Ångermanland för att undervisa tvenne flickor till inträde våren 1914 i samskolans 2 och 3 klasser samt därjämte vara behjälplig i hushållet. Företräde för musikkunnig. Svar jämte lönepret. och ref. torde benäget ställas till Fru Greta Schmidt, Björna.

PÅ STÖRRE HERREGÅRD på Gotland finnes plats 1 nov. för en ordentl. husjungfru. Hon bör vara kunnig i städning, enklare dukning och servering, tvätt och strykning och för öfrigt ha ett artigt och villigt sätt. Svar med foto samt lönepret. till Stafva Gård, Barlingbo.

ENKEL, anspråkslös lärarinna, kompetent att undervisa i t. o. m. 3 kl. ämnen i allm. läroverk samt i musik, får plats från 15 inst. sept. i norrländsk prästgård med enastående naturskönt läge att undervisa 5 barn (2 gossar, 3 flickor) i åldern 8—12 år. Dagl. undervisning 4 tim. Ref. samt löneanspråk torde sändas snarast möjligt till »K. G.», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

KOKERSKA och husjungfru erh. i höst goda platser å större herreg. Svar med rek. och lönepr. till »Nov. 1, 1913», Norrköping p. r.

LÄRARINNA, villig och kompetent att undervisa 6—8 gossar och flickor, för inträde i 2:dra och 3:dje klasserna i samskolan, erhåller förmånlig anställning i höst å kyrkoplats vid järnväg i Norrland. Svar med betyg och lönepret. emotses snarast under adr. »Norrlänning», Iduns exp., Sthlm.

KOKERSKA och HUSA, dugliga i sina sysslor, villiga, pålitliga, önskas till landet, nära fabrikssamhälle. 2 pers. hushåll. Svar med betygsafskrifter »1 Nov. 1913», Norrköping p. r.

I VILLASAMHÄLLE nära Sthlm finnes plats för en snäll och enkel flicka, helst småskollärarinna, att läsa med en 7 års gosse samt vara husmoderns hjälp. 4 pers. hush. Nutida bekvämligh. Jungfru finnes ej. Svar med betyg, ref. och lönepret. till »F. H.», Iduns exp., Sthlm.

SOM VÄRDINNA och husföreståndarinna erh. barnkär, gladlynt, sympatisk dam af bättre familj plats å gods i mellersta Sverige nu eller 1:sta okt. Svar till »Ankeman 34», Iduns exp. f. v. b.

EN ANSPRÅKSLÖS FLICKA får plats mot fritt vivre i lugnt hem. »E—m», Box 31, Kinna.

GUVERNANT van att undervisa, äfven i musik, erhåller plats i naturskön trakt i norra Värmland att undervisa en flicka i femte klassen, samt tre eller fyra barn i lägre klasser. Betygsafskrifter jämte uppgift å lön samt foto emotses omg. under adr. M. Rosén, Likenäs.

FÖR EN FRISK, snäll flicka, kunnig i enklare matlagning samt villig att med ordning och omtanke åtaga sig en ensamjungfrus sysslor, finnes plats fr. den 1 okt. i tre personers hushåll i Lidingö Villastad. Svar med foto och rek. samt uppgift å löneanspråk till »A. W.», Iduns exp., Sthlm.

EN FRISK och treflig bättre flicka, kunnig i enklare matlagning, får plats från 1 okt. i mindre familj för att ombesörja matlagningen och jämte frun tillse barnen och sköta de lättare husliga göromålen. Jungfru finnes. Svar med foto till »Barnkär», Karlskrona p. r.

BARNFRÖKEN erhåller plats att sköta 3 gossar, 8, 5 och 1 år gamla hos advokaten Alrutz, Djursholm. Skriftliga svar önskas.

ENKEL, ordningsfull och sparsam bättre flicka får genast plats i närheten af Stockholm att med tillhjälp af yngre tjänsteflicka sköta ett mindre hushåll. Svar med betygsafskrifter och löneanspråk till »Köpmansfamilj», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

BARNFRÖKEN, van vid vården af barn samt kunnig i sömnad får plats i Göteborg att handhafva 2 barn, 5 och 2½ år gamla, samt i öfrigt gå frun tillhanda. Goda rek. fordras. Svar med foto, ålder och lönepret. etc. till »B—a B—b», Iduns exp.

HUSHÅLLERSKA för mindre herrhushåll vid järnverk i Värmland erhåller anställning 1 okt. Sökanden bör själf kunna förestå matlagningen och för öfrigt självständigt ordna och styra ett hushåll. Ansökningar med betygsafskrifter insändes till märke »Hushållerska» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

FRISK, godlynt, villig och ordentlig flicka, fullt kunnig i matlagning och alla övriga hushållsgöromål, helst även sömnad och väfning, får plats nu i hem i Bergslagen. Vanl. endast 2 personers hushåll. 1 jungfru. Betyg, ref., foto och löneanspråk till Änkefru A. Forsslund, Kopparberg.

EX. SMÅSKOLELÄRARINNA erhåller 1 sept. plats som guvernant för 8-årig gosse. Sökande bör också vara villig deltaga i lättare, husliga göromål. Betygsafskrifter, lönepret., ref. till Ristomta, Alem.

HUSHÅLLERSKA, pålitlig, kunnig och omtänksam, med vana att ha tillsyn öfver jungfrur och tillfällig arbetshjälp önskas i höst till egendom på Dalsland. Svar med uppgift om ålder, lönepret., betyg och rek. under adr. »C. J.», Iduns exp.

PLATS FINNES för en snäll, arbetsam och ordentlig flicka med gladt lynne, som hjälp och sällskap i godt och bildadt hem i stad för 2 personers hushåll, där jungfru finnes. Svar jämte betyg och helst foto till »Godt sällskap», Hult, Småland.

SJUKSKÖTERSKA. För en kompetent sjuksköterska i ålder omkring 30 år med fallenhet att vårda barn finnes nu, genom sjukdomsfall, plats ledig vid Kronprinsessan Margarethas vårdanstalt för tuberkulösa barn. Ansökningar med betygsafskrifter insändes snarast till Direktör C. Virgin, 51 Kungsg., Stockholm.

ENKEL BÄTTRE FLICKA som på egen hand kan sköta skolhushåll, får plats den 1 eller 24 okt. Svar till »Ordentlig», Helsingborg p. r.

EN BÄTTRE ordningsvan flicka kunnig i malt. och bakn. villig att deltaga i städning och allt som förekommer i ett hem får plats 15 sept. på landet nära Göteborg. Svar med rek. och pret. till »Godt humör», Nord. Annonsbyrån, Göteborg.

GUVERNANT TILL HERRGÅRD i närheten af Uppsala och Stockholm. Ung och glad flicka, helst musikalisk, kompetent att undervisa två gossar, resp. 1:a och 4:de klass kurser, erhåller plats nu i höst. Svar med foto, betygsafskrifter, lönepret. etc. märkt »2 pojkar», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATS SOM BARNFRÖKEN och husmoders verkliga hjälp finnes ledig att tillträdas den 1 okt. för en bättre flicka, allvarlig samt van att handleda barn. Svar med foto och betyg till Fru Hilma Lundberg, Valdemarsvik.

ENKEL, villig flicka med kontorsvana samt kunnig i maskinskrifning erhåller plats å kontor i Stockholms närhet. Svar till »1 okt. 1913», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BÄTTRE FLICKA ur enkelt hem, som är kompetent och villig att ensam sköta alla förefallande göromål (utom tvätt och skurning) får plats i två äldre personers hushåll från den 15 sept. Lön 20 kr. pr mån. Svar till »F. M. S.», Sala p. r.

PÅ HERRGÅRD i Småland får en välrekom., helst yngre hushållerska plats den 24 okt. Sökande bör vara frisk och ordentlig, kunnig i såväl enklare som finare matlagning, syltning och inläggning, bak och slakt. Köksa finnes, liksom särskild kokerska i folkets kök. Svar till Fröken Mathilda Rosenmüller, Tyllinge.

BILDAD, musik., huslig och stadgad flicka, enkel, god och snäll, önskas snarast som sällskap och hjälp åt ibland klen ankefru, samt med tillsyn, spelning och läxläsning med en 12-årig skolflicka i litet trefligt och bekvämt hem, där jungfru finnes. Svar med foto och ref. till »Familjemedlem, fritt vivre», Karlskrona p. r.

BARNSKÖTERSKA. En enkel, bildad, barnkär flicka, helst äldre, får plats att sköta 3 barn i ålder 6—3 år. (Ej tvätt.) Goda rekom. fordras. Vidare under adr. »Barnsköterska till Herrgård», Iduns exp.

EN ALLVARLIG och undervisningsvan lärarinna får plats i prästg. att underv. 3:me flickor, 12—7 år i vanl. skolämnen, språk och musik. Svar med foto, uppg. om löneanspråk och ref. till kyrkoh. F. Johansson, Börstig.

BARNFRÖKEN, bildad, barnkär, anspråkslös, kunnig i sömnad får plats för skötsel af två små barn. Ansökn. jämte ref. och foto under adress: Fru Lucy Enckell, Aspnäsgatan Nr 1, Helsingfors, Finland.

Ensamjungfru,

pålitlig, snäll och villig, kunnig i matlagning och inomhus förefallande göromål får god plats på egendom nära Sthlm d. 24 okt. Svar till »E. K.», Täby.

Två bättre, enkla flickor,

helst systrar och äldre, önskas i tjänstemannahem med 5 barn, det äldsta 7 år, till hjälp med hemmets alla sysslor, turvis med matlagningen, turvis med barnens skötsel. Ingen jungfru. Matmodern deltager i alla göromålen. Tillfälle till kontorsgöromål ett par timmar om dagen, om så önskas. Lön 15 kr. i månaden. Svar till »Familjemedlem, Dalarne», Iduns exp. f. v. b.

Väfskoleföreståndarinna,

allvarl. och skickl., erhåller omedelb. plats vid Ådalens kyrkl. fortsättningsskola, Habo. Vidare gen. kyrkoh. F. Johansson, Börstig.

I Göteborg finnes genast plats ledig

för en bättre flicka som är fullt hemma uti samt villig att på egen hand sköta ett tre personers hushåll. Svar med betyg, porträtt och lönepret. till »Villig», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

Den varaktigaste glans åt skodonen,

liksom den djupaste och vackraste, erhålles genom putsning med Ahlgrens Skinn- och Läderbalsam **"Nobless"**. Sedan skodonen blankats några dagar med "Nobless", är det tillräckligt att putsning sker varannan dag. Om man med en mjuk lapp avtorkar dammet och gnider skon något litet, framträder glansen ånyo.

"Nobless" blir alltså synnerligen billig i användningen, på samma gång det ger nöjet och fördelen av en välputsad sko. Av ovanstående, såväl som därav, att man för varje gång blott behöver använda en helt liten mängd framgår fabrikatets höga kvalitet och ändamålsenliga sammansättning. "Nobless" icke allenast framkallar en djup, vacker glans hos lädret utan håller det mjukt och konserverar detsamma mot väta och andra skadliga inflytelser.

Varaktig glans — varaktiga skodon är alltså vad man uppnår genom användandet av "Nobless" som skoputsningsmedel. —

Svart, brun, gul och vit i tuber à 35 öre.

Till platser, där ännu inga återförsäljare finnas, expedieras gärna dir. till konsumenten 6 tuber portofr. för kr. 2:10. F. Ahlgrens Tekn. Fabrik, Gefle.

Elever i Gobelinväfnad

emottages hos Ameli Fjæstad, Arvika.

Stadgad flicka,

som på egen hand kan åtaga sig att sköta 2 gossar i ålder 4—6 år, laga och ha tillsyn till deras kläder, läsa läxor med den äldste gossen, får bra plats den 1 sept. Svar till »L.», Smålands Allehanda, Jönköping.

Kontorsdam

med godt utseende och erkändt vinnande sätt erhåller genast plats å tidnings exp. Svar med uppgifter å tidigare sysselsättning, ålder och faderns tjänst eller yrke torde sändas till »Duglig kontorsdam», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Till den 1 nästk. oktober

önskar änkeman en bildad dam, c:a 30 år, att med hjälp af jungfru förestå hushållet och åtaga sig uppfostran af 12 års snäll flicka. Svar med foto och löneanspråk under adr. »Köpman 43», Ystads Allehanda, Ystad.

Skolkökslärarinna

erhåller anställning vid Kronprinsessan Margarethas Vårdanstalts arbetskoloni från den 1 okt. Vidare upplysningar genom Direktör C. Virgin, 51 Kungsgatan, Stockholm.

Två lärarinnor

erhålla plats vid Osby landthushållsskola. Vinterkurser. Ansökan jämte betygsafskrifter och lönevillkor insändas till rektor före den 1 sept. Närmare upplysningar lämnas af föreståndarinnan.

STYRELSEN.

PLATSSÖKANDE

AU PAIR sucht gebildete junge Deutsche zum Herbst Stellung als Gesellschafterin, Stockholm bevorzugt. Adr.: Martha Bennewitz, Strelitz Alt in Mecklenburg.

19 ÅRS FLICKA önskar plats i finare fam. att gå frun tillhanda; är kunnig i sömnad; den 1 okt. Svar till »19 år R. B.», Karlshamn p. r.

MUSIKLÄRARINNA, undervisningsvan (privatlektioner) med goda rekom. fr. elever önskar plats i praktisk eller privat skola, eller hos någon finare familj, där hon, om så önskas, äfven kunde deltaga i lättare husliga sysslor event. kontorsgöromål. Svar märkt »Norrländska», Malmberget p. r.

TVÅ unga flickor från godt hem önskar plats i bättre familj för att lära ett hems skötande. Tacksam för svar märkt »S. D.», Iduns exp. f. v. b.

UNG, bildad flicka (aflagt studentexamen) af god familj önskar plats som sällskap och lektris till 1:sta eller 15 sept. Svar till »Lektris», Färgelanda p. r.

23-ÅRIG FLICKA från godt hem som genomgått fem klasser i samskola, önskar plats i familj som husmoders hjälp. Är villig, om så erfordras, hjälpa till med skrifgöromål samt hjälpa barn med läxläsning. Svar: Allm. tel. Lagnö 21.

BÄTTRE 22 ÅRS FLICKA önskar plats i god familj, att vara fruns hjälp och sällskap där tillfälle gifves att få lära matlagning och för öfrigt hjälpa till med förefallande göromål, där jungfru finnes, helst å herregård. Tacksam för svar till »Villig», Box 2, Hultsfred.

UNG musikalisk flicka med realskoleexamen som vistats utomlands (England, Tyskland), önskar plats som hjälp och sällskap. Är äfven villig undervisa mindre barn. Svar till »Rl.», Vimmerby p. r.

EN 16 ÅRS FLICKA från landet önskar plats i god familj (helst prästfamilj) att under fruns ledning deltaga i förefallande göromål. Inga löneanspråk. Vill anses som familjemedlem. Svar till »1 okt.». Postfack 47, Laholm.

TYSKA, 23 år, sv. tal. önskar plats i god familj hos mindre barn eller såsom sällskap och hjälp. Svar inom 8 dagar till »Deutsche», Färlöv, Skåne.

UNG, bildad, musikalisk dam önskar plats som guvernant eller sällskap i god familj, gärna utomlands. Har undervisningsvana, genomgått handarbetsseminarium, talar engelska och tyska. Närmare upplysningar lämnas af Fru Maria Bremberg, Hornsgatan 66 A, Stockholm.

UNG FLICKA, prästdotter, elementarbildad, praktisk, huslig och barnkär, söker plats i familj. Helst i mellersta Sverige. Svar till »S.», Almhult p. r.

UNG, bättre flicka, önskar (i okt. m.) som hjälp och sällskap, komma i äldre, bättre familj där jungfru finnes. Helst vid bruk eller större samhälle. Någon lön önskvärd. Är van vid husliga göromål och något musikalisk. Svar till »Smålandstös», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

I GODT HEM på landet önskar enkel, bättre flicka plats som hjälp och sällskap, helst där tillfälle att lära matlagning finnes. Är intresserad af handarbete och enklare sömnad. Någon lön önskas. Svar emotses tacksamt till »Godt hem», Åströms Kappaffär, 40 Västerlånggatan, Stockholm.

ENKEL, bildad flicka som genomgått ettårig sjukvårdskurs önskar plats att sköta sjuk antingen i familj eller hos ensam person. Är kunnig i linnesömnad. Goda rek. finnes. Svar till »20 år», Iduns exp.

HUSFÖRESTÅNDARINNEPLATS önskas af medelålders bildad dam. Huslig, gladlynt med prakt. erfarenhet. Vackra rekom. från 4 och 6-åriga platser. Svar till »Ordningsälskande, musikalisk», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

BILDAD, musikalisk, undervisningsvan flicka önskar plats som guvernant i god fam. Kunnig i språk, handarb., matlagning. Svar till »Sept. 1913», Nord. Annonsbyrån, Göteborg.

UNDERVISNINGSVÅN lärarinna söker plats i godt hem. Undervisningsvan i skolämnen, språk, musik. Goda betyg. Svar »Barnavän, Samvetsgrann», Sv. Telegrambyrån, Sthlm f. v. b

PLATS önskas till hösten af barnkär och pålitlig flicka. Föregående plats i läkarfamilj för barnen. Svar till »23-årig», Köping p. r.

LIFSUPPGIFT sökes af ett allvarligt, medelålders fruntimmer, helst att förestå eller som hjälp i ett kristligt socialt arbete; har i 10 år varit lärarinna för utbildande av tjänarinnor. Svar märkt »A. R.», Iduns exp., Sthlm.

UNG ANSPRÅKSLÖS lärarinna som genomgått elementarskola och mindre seminarium, önskar plats. Kan undervisa i tyska samt något i pianospelning är villig att deltaga i husliga sysslor. Svar till »Undervisningsvan, 25 år», Iduns exp., Sthlm.

BÄTTRE FLICKA önskar plats på herrgård eller i finare familj att under husmoders eller hushållerskas ledning deltaga i matlagning och alla inomhus förekommande göromål. Har genomgått hushållsskola. Någon lön önskas. Svar till »Elsa», Oskarshamn p. r.

23-ÅRIG PRÄSTDOTTER, som genomgått hushållsskola och handarbetskurs, önskar 1 okt. mot fritt vivre plats hos fin familj i Sthlm. Villig ha tillsyn öfver barn och deltaga i husl. göromål. Goda rek. Tacksam för svar till »Familjemedlem», Vislanda p. r.

MOT FRITT VIVRE önskar ung bildad flicka plats, helst på landtegendom, som hjälp och sällskap; har innehaft plats på kontor i två år, i familj som guvernant nu i sommar. Svar till »Anna-Lisa», Villa Kölängen, Knifsta.

PRÄSTDOTTER som med goda betyg genomgått 8-kl. lärov.- i större stad, önskar i plats i godt hem, för att meddela undervisning i vanliga skolämnen, språk och något musik. Svar snarast möjligt till »G.», Norrköping p. r.

EN STADGAD, skicklig och pålitlig kokerska med fina betyg från förut i flere år innehafd plats önskar plats till 1 okt. eller 1 nov. Svar till »Privatplats», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

19-ÅRIG FRISK FLICKA, enkel och barnkär, önskar till hösten plats i god familj för att efterse och sköta 1—2 barn. Svar med uppgifter om lön och fordringar till »15 Sept. 1913», Köping p. r.

UTOMLANDS, helst i Frankrike, önskas plats som sällskap och hjälp af bildad ung dam. Inga lönepret. Anses som familjemedlem. Svar till »Utomlands hösten 1913», Iduns exp. f. v. b.

EN UNG DANSK DAM af god familj, musikalisk och intresserad af hushållsgöromål önskar plats till hösten (helst nov.) i ett bildadt större hem på landet eller mindre stad, att vara frun till hjälp och sällskap och äfven efterse barnen. Villig deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Lön önskas. Närmare gm. Fröken Margarethe Smith, Aboulevard 9 C. III, Köpenhamn.

Flicka,

som genomgått 8-kl. läroverk, Elisabeth Östmans i Stockholm husm.-skola samt är musikalisk, önskar komma i treflig familj som sällskap och hjälp. Svar till »O. F. 1913», Östg. Corresp. kontor, Linköping.

SOM LÄSKAMRAT åt 8-åring önskas till 1 sept. en snäll och väluppfostrad flicka eller gosse, från bildadt hem. Ref. begäres och gifves. Inackordering 60 kr. i mån. Svar till Fröken M. Fleetwood, Gräntgö & Västervik.

KAMRAT sökes till egen, välartad, ensam, 10-årig gosse för inlärande af elementarläroverks 1 klass pensum. Moderat pris, moderlig vård, hälsosam bostad i naturskön trakt, början 1 september. Närmare genom korrespondens med komminister O. Gustafsson, Ulricehamn.

BILDAD FLICKA önskar komma i fin familj i Stockholm eller omnejd, helst där ungdom finnes, för att lära allt som här till ett bättre hems skötande. Svar med prisuppgift till »Skånska», Iduns exp., f. v. b.

TVÅ à fyra skolungdomar kunna få helinackordering i tjänstemannafamilj. Centralt läge i Vasastaden. Tillgång till pianino. Svar till »Höstterminen 1913», Stockholm 1 p. r.

UNGA SVENSKOR erhålla hemtreflig inackordering i förstklassigt flickpensionat. »Gerda», Berlin-Steglitz, Bismarckstrasse 67.

IN meinem Haushaltungspensionat f. jg. Mädchen frdl. Aufn. Jährl. 800 M. Frau Ing. Fehre, Hannover, Waldhaufenstrasse 17.

I prästgård.

Kyrkoherdefam. i Västegötl. emottages en eller två inackorderingar. Svar till »Husmoder», Bronäs.

Vid rekreationsorten Byle,

naturskönt belägen i norra Östergötland, mottagas nervösa personer pr år. Godt bord, trefliga rum, varmbad, daglig post, telefon, sjukvård. Adr. Fru Eklöf, Lindesborg, Marsjö.

I bildad, engelsk familj

i Stockholm önskar yngre banktjänsteman inackordering till hösten. Svar till »Student», Iduns exp., Sthlm.

Inackordering sökes

i Östergötland eller Nerike i bildadt och burget herrgårdshem med större umgängeskrets af språkkunnig och berest köpmansdotter i 20-årsåldern, fr. Stockholm. Svar till »A. J. A.», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Inackordering

finnes för 2 unga flickor med deladt rum, hos fru Maria Planting-Gyllenbåga, Artillerigatan 28 A. III. A. T. 222 23.

Leksands Väfskola

mottager elever från den 1 okt. Grundlig undervisning i all slags väfnad. God inackordering ombestyres.

Lisa Stenhammar.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm. Mästersamuelsgatan 70.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.

Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Göteborgs Gymnastiska Institut,

Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta o. fullständigaste specialkurs i ***Sjukgymnastik*** o. ***Massage.*** Nästa läsår börjar den 12 sept. **Begär prospekt!**

Vid

Professor Unmans Institut

börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt! Brunkebergsg. 9, Sthlm.

DOKTOR HILLER

återtager praktiken 1 sept. Nerv- o. nervösa sjukdomar. Hypnotisk behandling. Drottninggat. 82, Stockholm.

Malmö Privata Förlossningshem,

Henrik Smithsgat. 1. Tel. 39 19

flyttar den 1 okt. till nybyggnaden vid Kungsparken. Enskilda rum med tel. kr. 6—8 pr dag. Mindre rum 100 kr. för 10 dagar, förlossningsarvode inberäknadt. Halfenskildt rum kr. 75 för samma tid och villkor. Ref.: Doktor I. Körner, doktor O. Gröné.

Ettårig kurs i sjukvård

med början d. 1:ste okt. gifves vid Mogetorps Sanatorium pr Järle. (Vidare genom husmodern.)

Afmagringstvål,

— absolut verkande. —
Pris kr. 4.50 + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21.

Vårda hyn!

(Majorskan Edmann.)

Oreme Idéale gör hy, hals och händer vackra. Fin parfym 2.50
Poudre de Riz Idéale, utsökt och oskadligt ansiktspuder 3.—
Rynktinktur förminskar rynkor, gör hyn ungdomligt skär 3.25
Champoing renar fullt, borttager mjäll, ger glans 2.—

Absolut oskadligt enligt handelskemist. I parti och minut hos

Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21, Stockholm,
samt i de förnämsta parfymaffärer.

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd

Zivertz' Extrait Vegetal

bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Hofl. Zivertz' Eftr., Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Misprydande hårväxt

utrotas med Trianonpasta utan efterlämnande af märken eller rodnad i huden. Absolut ofarligt luktfritt medel — icke pulver. Bättre än elektrolytisk behandling. Användes dagligen med osviklig framgång i min praktik för skönhetsvård, vid behandling såväl i ansiktet som å kroppen. Pris 5 kr., till landsorten mot postförskott. Försändes diskret. MARIA ENQUIST, Biblioteksgatan 6—8, Sthlm. Riks Norr 3 90. Allm. 226 62.

EAU DE QUININE

KRONAN AF ALLA HÅRVATTEN

ED. PINAUD

18, PLACE VENDÔME PARIS

Bevarar o. stärker hårväxten.

FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

VINOLIA

Tvålar: Parfymer och Toalett-Artiklar.

FÖR BARNAVÅRDEN.
VINOLIA PUDER och CRÈME äro alltid oumbärliga för barn. Deras ömtåliga hud blir lätt röd och narig. Glöm ej VINOLIA, när Lillan badar.

V 152

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Ferrin

Fås på apoteken.

Bästa järnmedel

utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Fin tapisseriaffär.

På grund af sjukdom öfverlämnas en i full gång varande tapisseriaffär i stad med cirka 7,000 innevånare (ensam på platsen). Omsättningen cirka 12,000 kr., lager cirka 6,000 kr. Närmare upplysningar från Herrar Hugo Scharfenberg & Co, Göteborg.

Köttsoppa

bereder man bäst
af MAGGI's Buljong-Tärningar

Rodenstamska Skolan, Hudiksvall. Husmoderskurs: Matlagning (enklare och finare), bakning, korfberedning, konservering, dukning, servering, födoämneslära, väfnad och slöjd. **1-månadskurs** i konservering efter moderna principer. Börja 20 aug. **Seminariekurs** för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi och slöjd. Börjar 20 jan. 1914. Prospekt på begäran.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola

(f. d. Villa Hult, Kneippbaden)

börjar sin verksamhet i **Stockholm** den 15 sept. efter samma program som på Villa Hult med husmoderskursen som hufvudämne och i öfrigt valfria ämnen såsom **Sång, Musik** och **Språk.** Husmoderskursen pågår i tre månader och omfattar enklare och finare **Matlagning, Bakning, Konservering, Konfektberedning** jämte hemmets öfriga sysslor, äfven fullständiga kurser i **Klädsömnad, Linnesömnad, Handarbeten** och **Konstslöjd** ingår däri. Endast ett begränsadt antal elever emottagas, som alla bo inom skolan. (Undantag göres för elever med föräldrahem i staden). Skolan är centralt belägen, omedelbart intill Karlberg. Disponerar en större villa inom egen park med vackra promenader och tennisplan. **Obs.! Den enda skola i Stockholm med helpension där eleverna samtidigt har ett godt hem.** Tillfälle till nöjen, sport och idrott. **Referenser.** Begär prospekt. Adr. E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola, Disponentvillan, Rörstrand, **Stockholm.**

Skogsbo Hushållsskola, Leksand,

börjar 15 sept. 1913 sitt 10:de arbetsår för 8 unga flickor som slutat skolan. Kursen omfattar: enklare och finare matlagning, handarbete och vävning samt födoämneslära, bokhålleri och främmande språk.

Närmare upplysningar och referenser lämnas av

Gertrud Walin, ***Signe Philip,***
Leksand.

Nobynäs Hushållsskola.

Kurser fr. 1 sept. till 20 dec. 1913 och fr. 20 jan. till 20 maj 1914.

Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** härligt läge i hälsosam trakt å småländska höglandet. **Grundlig** undervisning i **hushåll, väfnad, handarbeten** m. m. meddelas af **skickliga, examinerade** lärarinnor. **Godt hem.** Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, **Frinnaryd.** Rikstelefon 5.

Helsingborgs Husmoderskola,

Drottninggatan 13. Rikstel 19 56.

börjar sin andra kurs den 15 sept. Teoretisk och praktisk undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och alla inom ett hem förekommande göromål samt handarbete och linnesömnad. Prospekt och upplysningar på begäran.

Emmy Öberg. **Gunborg Myrberg.**

Hemslöjd. I vävning, linne- och klädningssöm, knyppling, spetssöm m. m. erbjudes unga flickor god undervisning under vintermånaderna. Elev utför eget arbete. Hälsosam, skogrik trakt. Ref.: Fru Cecilia Bååth-Holmberg, Stockholm; Fröken Andrea Eneroth, Stockholm; Fröken Amanda Sandberg, Stockholm; Fröken Eva Sack, Strengnäs; Fröken Lotten Nordgren, Motala verkstad. Vidare meddelar

Hildur Thorell, Helfrid Uhr, Lövkullen, Karlsby.

Birgitta-Skolan,

Regeringsgatan 19—21, Stockholm.

Kurser i klädsömnad, linnesömnad, barnkläder, konstbroderi, spetssöm, knyppling och monteringar.

Höstterminen börjar 1 september. Anmälningar skriftligt under augusti månad. Prospekt på begäran.

Elisabeth M. Glantzberg. **Emmy Kylander.**

Franska Skolan,

Döbelnsgatan 9. Allm. Tel. 78 11.

Åttklassig högre flickskola. Kindergarten och treårig småbarnsskola, där äfven gossar mottagas och beredas till allm. läroverk.

Höstterminen börjar med flyttnings- och inträdesprofningar d. 13 sept. kl. 10 f. m., allmänt upprop d. 15 sept. kl. 10 f. m.

Anmälningar af nya elever hvardagar kl. 1—2, f. o. m. 28 augusti.

I det naturskönt belägna **Råsunda**

(15 minuters spårvägsresa från Odenplan i Stockholm)

finnes från 1 oktober eller tidigare modernt inredda våningar lediga till uthyrning till följande ***låga hyror:***

6 rum, kök, badrum, W. C., gas m. m.	Kr.	1,310: —
5 „ „ „ „ „ „	„	1,010: —
4 „ „ „ „ „ samt fri värme	„	1,100: —
3 „ „ W. C., gas m. m.	„	610: —

Upplysningar å Stockholms Uthyrningsbyrå, Kungsträdgårdsgatan 12 samt på platsen.

Fil. D:r Anna Ahlströms Läroverk

Nya Elementarskolan för flickor,

29 Kommendörsgatan, Stockholm, invid Cirkusplan.

Småskola (äfven gossar). **Elementarskola** med **normalskolekompetens.** **Gymnasium** med **dimissionsrätt.** Anmälningar kunna ske skriftligen.

Anna Ahlström, fil. d:r.

Rektor Laurells Skolhem

i Vike, Värmland, rekommenderar sig härmed i föräldrars och målsmäns åtanke. Skolan är en sjuklassig samskola, förberedande till realskoleexamen samt för inträde vid gymnasiet. Dess hufvuduppgift är att, på samma gång den bereder sina elever tillfälle till vistelse i en frisk och vacker landtlig trakt, kunna så långt möjligt åt den enskilde individen gifva det mått af intresse vänlig tillsyn och hjälp i arbetet, som ofta, särskildt i brytningsåldern, kan verksamt bidraga till en karaktärsutveckling i lyckliga riktning.

En naturlig, ungdomsfrisk anda inom skolan, ett otvunget, förtroendefullt och — där så passar — kamratlikt förhållande mellan de ledande och de ledda, en effektiv och tilltalande studiemetod samt ett godt hem åt eleven under vistelsen vid skolan äro några medel, hvarigenom vi hoppas kunna vara våra ungdomar till nytta.

Mindre begåfvade elever äfvensom fysiskt svagare emottagas gärna och ägnas inom särskild klass samt genom särskilda metoder den uppmärksamhet och hjälp de i högre grad än andra kräfva. Vanartig ungdom kan däremot icke emottagas vid skolan.

För äldre eller mera försigkomna elever finnes en särskild kurs hvarje år, afsedd för realskolexamen med tidsvinst.

Tillfälle till deltagande i hushållsgöromål, manlig och kvinnlig slöjd samt trädgårds- och jordbruksarbeten. Friskt idrottslif till lands och sjös (Vänern.)

Alla nödiga upplysningar lämnas beredvilligast af föreståndaren,

Rektor Elias Laurell, adr. ***Vike*** pr ***Kristinehamn.***

OLGA SCHULDHEIS'

Praktiska Fortsättningskurs

för unga flickor

å **Fogelsta** gård (invid Bornsjön)
börjar nytt arbetsår den 1 sept.

Huslig ekonomi, väfning (och väfnadsteori), linnesömnad, klädsömnad, hälso- och sjukvårdslära, psykologi. — Pris för hel kurs kr. 1,000: —. Prospekt och närmare upplysningar g:m ***Olga Schuldheis,*** adr. **Fogelsta, Tumba.** Rikstel. Tumba 114.

Kvinnliga arbetsområden.

Uppgifter angående utbildning, löneförhållanden, arbetstillgång m. m. Samlade och utgifna af

Fredrika-Bremer-Förbundets byrå.

Pris 25 öre.

Rekvireras hos Fredrika-Bremer-Förbundet, Stockholm.

Den 1 inst. oktober

börja undertecknade i Skara en praktisk hemkurs för bildade flickor, omfattande allt, som hör till ett hems ordnande och skötande. Af fullt kompetent lärarinna, som genomgått fröken Lundins slöjdkurs i Stockholm, meddelas undervisning i klädsömnad, väfning och finare handarbeten. Endast ett begränsadt antal mottages. För vidare meddelande torde reflekterande vända sig till

Fru Ester Lundqvister, Skara.

Fröken A. Tengstrand, Pensionat Ristafallet, Hålland.

Ref.: Fru Lüning, Vallhallavägen 43; Fröken Milow, Drottningholmsvägen 1, Stockholm; Fru Burenstam, Eskilstuna; Doktorinnan Ekelund, Prostinnan Hemberg, Sköfde; Fru Beskow, Borås; Fru Gunlög Thorstensson, Skant. 10, Göteborg.

Vid Husmoderskolan,

Insjön,

börjar ny hushållskurs den 15 sept. Prospekt mot porto.

Den som vill undvika att i sommartid få en röd och fräknig hy bör ingnida den med Oatincrème som är en naturprodukt framställd af ren hafre.

Huden får genom rationelt bruk en vacker varm färg.

Oatine finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Drottningg. 63 och Birgerjarlsgatan 16, Stockholm.

Annonsera i Idun!

I PRIVAT HEMSKOLA mottagas tvenne betalande elever som under exam. skolköksläraringnas ledning vill lära alla i ett hem förekommande göromål. Kursen 1-årig. Betyg lämnas vid kursens slut. Vidare upplysningar af Dagmar Waldner, Föreläsarinna, Stocksund. Rikst. 56.

Örebro Husmoderskola

Tel. 976 **(icke Hushållsskola) Vasatorg. 1,** börjar höstterminen den 27 aug. 1913. Undervisning meddelas i **allt** som hör till hushållet, äfven **kläd- o. linnesömnad** samt **konservering.** Särskilt avseende fästes vid **god o. billig** mat samt **tillvaratagande av räster.** Skolan har tillerkänts ***guldmedalj*** 1911. Prospekt och anmälan genom Fru Alfh. Rystedt.

Finnes i hvarje välsorterad skoaffär.

Idun utgifves denna vecka i A och B

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1913.